

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 gld. na leto.

Letnik XV.

V Ljubljani, oktobra 1898.

10. zvezek.

Rožnivenška nedelja.

I. Čudovita moč sv. rožnega venca.

Pri meni je vsa milost življenja in
resnice, pri meni je upanje življenja in
čednosti. Sir. 24, 25.

Menihi, ki so bili na dvoru španskega kralja, so silno pobožno in sveto živeli. Preprosti ljudje so raztrosili govorico, da imajo nek čudežen domač pripomoček, neko zelišče, katero nosijo pri sebi, in ki jih v vseh skušnjavah varuje greha. Neki dvornik praša o priliki menihe, če je to resnica. »Seveda«, odgovori eden redovnikov, »imamo tako zelišče, tak pripomoček — ali ga hočete poznati?« — »O da«, odgovori služabnik, »prosim vas, povejte mi ga.« »Temu zelišču«, reče menih smehljaje se, »pravi se: strah božji!« — Strah božji je varoval te pobožne ljudi v vsaki nevarnosti in skušnjavi. — Jaz pa poznam drug domač pripomoček, ki daje tolažbo v nadlogah, varstvo v nevarnostih in pomoč v skrbeh. Naša dobra mati sv. katoliška cerkev sama ga je potrdila, dala mu je čudežne moči, in ga priporoča vsem vernim kristijanom, zlasti še vsem katoliškim družinam. Kateri je pač čudoviti ta pripomoček? Dobro ga poznate v Kristusu zbrani poslušalci, vsak dan ga imate v roki bogoljubni kristijani in zlasti na tem svetu, Bogu posvečenem kraju ga pogosto s pridom rabite. Ta čudežen pripomoček je sv. rožni venec. — Vem, dragi v Kristusu, da ljubi nebeški kraljici radi spletate vence, vence iz očenašev, česčenamarij in svetih skrivnostij. Toda, da gorečnost ne ugasne, da vam bode skrb za

molitev sv. rožnega venca toliko večja, hočem vam danes govoriti o moči in blagoslovu molitve sv. rožnega venca in pravim:

1. da nam ta molitev daje nebeško tolažbo v vseh nadlogah,

2. da nas varuje v nevarnostih,

3. da nam čudežno pomaga v skrbi za zveličanje.

Kraljica sv. rožnega venca pa nam daj svoj blagoslov in svojo pomoč!

I. Človek je vstvarjen za delo. Koliko težav in nadlog pa prinaša tudi pridnemu delavcu zvesto spolnovanje njegovih dolžnostij. Od ranega jutra do poznega večera se je treba truditi. Poljedelec se ne sme strašiti vročega pota, ki mu lije po letu po čelu, pripravljen mora pa biti tudi prenašati zimski mraz. In ko človek tako dela dan na dan, skrbeti mora, da mu delo ne bo samo nadloga, da bo delal vedno z udanostjo v božjo voljo in si služil tako z delom preobilo nebeško plačilo. — Pridejo pa še druge težave! Kolikokrat se vseli pomanjkanje v dobro družino! Treba je napraviti obleko, pa ni denarja. Komaj za potreben živež se prisluži! — In kjer je — hvala Bogu — posvetnega blaga dovolj, kako rad obišče neljubi gost, bolezen, tako hišo, ali pa ni ljubega domačega miru, in prave krščanske edinosti. Da, prašati bi smel, kdo more reči, da je popolnoma srečen in zadovoljen?

Pa ne bodimo malosrčni, tolažbe dobimo v molitvi sv. rožnega venca. Ako krščanska družina poklekne zvečer skupaj pred podobo križanega Zveličarja ali pred podobo Matere Božje in moli skupaj sv. rožni venec in molijo res vsi zbrano in prisrčno, potem bodo kmalu pozabljene dnevne težave, sladka zavest: s potrpljenjem in delom si pripravljam pot v nebesa, vselila se bo v srce, in hvala Bogu za vse dobrote preteklega dne bo pohitela k nebu. Kako nerazporazumljenje ali jeza se bo poglela. In ako je potreba potrpeti kako pomanjkanje, bodo pobožni molilci svetega rožnega venca radi potrpeali, ker bodo pri tej molitvi premišljevali in častili Jezusa in Marijo, ki sta tudi morala trpeti pomanjkanje. In celo, ako po noči ne bode mogoče iti k počitku, ker bo treba prečuti pri bolniku, stariši pri bolnih otrocih, ali otroci pri bolnih stariših, molitev sv. rožnega venca bode tudi to težavno delo osladila.

Leta 1864 je bila vojska mej Nemško in Dansko. Ranjenim vojakom so stregle usmiljene sestre. Grozovite so bile rane in uboge usmiljenke so veliko trpele. Nek avstrijski častnik je prašal eno teh sestra, odkod dobi pač pogum in moč biti vedno med ranjenimi vojaki in zavezovati jim rane. Usmiljenka pokaže rožni venec in pravi: »To orožje mi pomaga. Ako molim rožni venec, mi je lahko vsako delo.«

Molite pridno sv. rožni venec. V vseh nadlogah in težavah vas bo tolažil in vam dal veselje za vsako dobro delo.

II. Toda še večja je moč molitve sv. rožnega venca, še bolj čudežne vspehe ima. Keliko nevarnostij preti premoženju, imetju človeškemu, koliko nevarnosti pa tudi zdravju. Po leti se kdaj jamejo vzdigovati temnosivi oblaki in votlo gromenje naznanja kmalu hudo nevihto. Bojimo se tedaj in tresemo, ker vemo, koliko hudega lahko stori ena huda ura na žitorodnem polju. Slaba letina, bolezen pri živini, ogenj, povodenj in koliko je še drugih nesreč, koliko hudega stori lahko vse to. In koliko nesreč žuga človeškemu življenju! Kolikokrat si že slišal, pravi Tomaž Kempčan: »Ta je bil z mečem umorjen, drugi je utonil, ta si je zlomil vrat, tega je pri obedu mrtvoud zadel; eden se je ponesrečil v ognju, . . .« V kolikih nevarnostih je torej človeško življenje!

In glejte, dragi v Kristusu, tudi zoper mnogovrstne te nevarnosti nam daje varstvo sv. rožni venec. Poslušajte, kako vam to dokažem! Pobožna legenda pripoveduje, da je Marija tedaj, ko je šla obiskat svojo teto Elizabeto, blagosloвила podnebje in vreme. Ali ne bo torej tudi nam rada pomagala in izprosila nebeške pomoči, kadar nam žuga hudo vreme z veliko nesrečo. Le zaupljivo se k njej obrnimo, goreče jo prosimo in zlasti pobožno molimo sv. rožni venec. V kolikih nevarnostih je že pomagala preblažena Devica Marija!

Nemci so oblegali glavno francosko mesto Pariz. Nekaterim francoskim vojakom je bilo ukazano, po podzemljskih predorih iti prav do nemške vojske in vojake opazovati, kaj delajo. Nekemu Francozu se je to-le pripetilo: Priplazil se je prav blizu do nemških vojakov in že je hotel ustreliti nekega Bavarca. Naenkrat pa oni bavarski vojak, ki seveda Francoza nič ni opazil, vzame iz žepa rožni venec, poklekne, se pokriža in pobožno moli. Francoz ga je poprej hotel ustreliti in bi ga bil zadel lahko naravnost v srce, ker se prav nič ni nadejal, da je sovražnik tako blizu. Toda, ko ga je videl tako pobožno moliti sv. rožni venec, bilo mu je, kakor bi ga bila zadrževala neka nevidna moč, ni mogel pomeriti in sprožiti, ampak je šel nazaj k drugim vojakom. — Oni bavarski vojak pa se je brezdvombeno vrnil domov, in niti mislil ni, da

ga je ravno molitev sv. rožnega venca rešila gotove smrtne nevarnosti.

Prepričan sem, v Kristusu zbrani poslušalci, da smo bili tudi mi ne enkrat, ampak večkrat že rešeni iz take očevidne smrtne ali kake druge nevarnosti. Ali ne bomo torej že v zahvalo pobožno molili sv. rožnega venca?

III. Rekel sem pa, da nam molitev sv. rožnega venca daje tudi čudežno pomoč v vseh onih zadevah, za katere nam je najbolj skrbeti. Kaj pa je ono, za kar mora imeti kristijan poglavitno skrb. To je skrb za dušno zveličanje, skrb za zveličanje nam izročениh, stariši skrbé za zveličanje svojih otrok, gospodarji in gospodinje za zveličanja poslov, predstojniki za zveličanje svojih podložnih. To so naše poglavitne skrbi: Kot kristijan živeti, kot kristijan umreti, s pobožnim življenjem si zagotoviti večno srečo. Kakor pa skrbimo za se, skrbeti moramo tudi za nam izročene, da se tudi večno izveličajo.

Mnogo nevarnostij pa nam preti in nam brani doseči ta edini naš namen. Boriti se nam je treba zoper hudobnega duha, boriti zoper zvijačni in zapeljivi svet, boriti zoper lastno ludo poželjenje. *Boj je človeško življenje na zemlji*, izrekel je že pobožni Job. Kje hočemo iskati pomoči? Kje prijateljev, ki bi nam pomagali. Ne bodimo nezaupljivi! Molitev sv. rožnega venca nam pomaga v nadlogah, brani nas v nevarnostih, ali nam ne bo dajala čudežne pomoči v največjih nevarnostih, v nevarnostih, da razžalimo ljubelega Boga in da bi trepetajoč čakali, da nas božja pravica pokliče pred se in obsodi v pogubljenje! O zaupajte, kristijani, Marija vam bo pomagala, ako jo pobožno častite s sv. rožnim vencem. Sv. rožni venec je po besedah sv. Bernarda Sienskega trojna vrv, s katero Marija svoje otroke rešuje iz mreže skušnjav in napadov hudobnega duha. Sv. rožni venec je posebno izvrsten pomoček zoper napade hudobnega duha v smrtni uri. Marija sama je rekla in razodela sv. Brigiti: Vsem tistim, ki bodo pobožno molili sv. rožni venec, bom stala na strani v smrtni uri, da dobé nebeško tolažbo, s seboj jih bom vzela in peljala v nebeško veselje in ljubilila jih z vedno ljubeznijo.

Z rožnim vencem skrbite najbolj za svoje zveličanje, z rožnim vencem koristite tudi najbolj vam izročениm otrokom in podložnim. Ne poznam ga darila, ki bi toliko koristil, kakor sv. rožni venec. Ako zapusti sin ali hči domačo hišo in gre na ptuje iskat si službe, dajte mu rožni venec in naročite, naj ga moli vsak dan.

Res v veliki nevarnosti so po mestih posli, vojaki in drugi; zanesljiv pomočnik, da jih varuje v vseh nevarnostih je molitev sv. rožnega venca. Marija, kraljica sv. rožnega venca jih bo varovala in rešila.

Spoznali ste, da je sv. rožni venec res čudežen pripomoček. V nadlogah in težavah nas potolaži, v nevarnostih nas varuje, v poglavitnih skrbeh nam je najboljši pripomoček. Seveda treba pa je, da molimo sv. rožni venec pobožno, da so naše misli tudi res pri molitvi in premišljujemo sv. skrivnosti. Neka pobožna žena je pripovedovala, da je s svojim otroci zvečer molila sv. rožni venec. Najmlajše dete, komaj štiri leta staro, je ležalo v sosednji sobi, ker je bilo bolno. Ko so odmolili odstavek: Jezus, ki je za nas križan bil, šla je starejša sestra pogledat k otroku, kako mu je. Bil je ves objokan. Praša ga, zakaj je jokal? In otrok je odgovoril: ker je Jezus za nas težki križ nesel in bil križan. — Ali ne bomo, dragi v Kristusu veliko lažje mi premišljevali sv. skrivnosti, kot ta otrok? V počeščenje Matere božje, v zahvalo za dobrote, ki ste jih prejeli od nje, in da bote vredni njeni otroci, storite danes trden sklep, vselej pobožno in zbrano moliti sv. rožni venec, pojdite s tem sklepom na dom, zagotovili si bodete za se in za vse domače obilnih milosti na duši in telesu, saj z rožnim vencem častite njo, ki pravi: *Pri meni je vsa milost življenja in resnice, pri meni je vse upanje življenja in čednosti.* (Sir. 24, 25.) Amen.

A.

2. Rože v rožnem vencu.

Kakor zasajena roža v Jerihu sem zrasla.
Sir. 24, 18.

Sv. katoliška cerkev poleg Boga časti s posebno ljubeznjivostjo preblazeno devico in mater Božjo Marijo. V ta namen je vpeljala veliko njenih posebnih praznikov, bratovščin in družb, s katerimi vernike spodbada k njenemu češčenju. Iz tega vzroka sklepajo katoliški kristijani z očenašem ali Gospodovo molitvijo še češčenomarijo; k Mariji se obračajo za njeno priprošnjo z molitvijo lavretanskih litanij in časte v svojih molitvah tolikanj radi njeno sveto, brezmadežno srce; najbolj pa časte in na pomoč kličejo Marijo z molitvijo sv. rožnega venca. Ta molitev sv. rožnega venca je veliko katoliškim kristijanom tako priljubljena mo-

litev, da je njih dosti, ki jo ne le po enkrat, ampak celo večkrat na dan pobožno molijo. To pač prihaja od tod, ker vedo, da je Marija sama to molitev sv. Dominika učila in mu razodela, da jej je molitev sv. rožnega venca čez vse dopadljiva. Vprašati moramo, zakaj je pa sv. Dominik ali prav za prav Marija sama to molitev imenovala »rožni venec«. To vprašanje bi vam rad danes odgovoril, ter pravim: Ta molitev se imenuje rožni venec, ker v njej prinašamo Mariji 1. najlepših, 2. najprijetnijih in 3. silno hvaležnih rož. To na večo čast in slavo Marijino!

Postavimo si najprej vprašanje: Iz katerih molitev pa obstaja sv. rožni venec? Rožni venec obstaja posebno iz dveh molitev, kateri opravljamo potem ko smo odmolili apostolsko vero. Te dve molitvi ste »Oče naš« ali »Gospodova molitev« in pa Češčenamarija, katerih poslednja se po enem očenašu celo desetkrat ponavlja, tako, da moremo reči, da je sv. rožni venec sestavljen največ iz pozdravljenja ali iz molitve, s katero je angel Gabriel počastil Marijo, ko jej je oznanil, da bode mati Božja. In to pozdravljenje angelovo, kako ljubo, kako prijetno je moralo biti srcu Marijinemu! Zato se more to pozdravljenje primeriti z rožo; zakaj kakor je 1. roža najlepša med cveticami na vrtu, tako je Češčenamarija najlepši pozdrav za mater Gospodovo. — Angel je rekel Mariji: »Češčena si Marija, milosti polna.« Prav to pa, kar je angel s temi besedami izrekel, je bilo najlepše, česar si je Marija želela in voščila. Hotela je biti otrok Božji, Bogu dopadljiva, v njegovi prijaznosti in ljubezni, v njegovi milosti. In prav to in pa še več je obsegalo pozdravljenje angelovo, kajti angel jo je imenoval na povelje Božje *milosti polno*. Vrednost milosti Božje pa, kakor pravi sv. Tomaž, je večja, kakor vrednost vsega sveta, da, milost Božja, pravi sveti Avgustin, prekosi vse zvezde in nebesa, prekosi angele. Če je bila pa ta milost Božja devici Mariji ne v kapljah, ampak v polnosti dodeljena, jej gotovo celo eden najvišjih angelov nebeških ni mogel lepšega pozdravljenja izreči, kakor je zapopadeno v besedah: *Češčena si Marija, milosti polna*. Prelepo bi bilo vže pozdravljenje angelovo, če bi bil Marijo nagovoril z besedami: *Češčena si Marija!* Prelepo bi bilo, če bi jej bil rekel, da v milosti prekosi angele in nadangele, kerubine in serafine; a najlepše, da več angel sam ni mogel izreči, je bilo pozdravljenje: *Češčena . . . milosti polna*. S tem, pravi sv. Hieronim, je angel izrekel: »Ni je nobene milosti,

katera ne bi se bila blestela v srcu prečastiti devici«. — In, glejte kristijani! to prelepo pozdravljenje je, s katerim v rožnem vencu Marijo več kakor petdesetkrat pozdravljamo, tako, da je z nobeno drugo molitvijo bolj hvaliti, bolj častiti, lepše pozdravljati ne moremo, če jo tolikrat zapored pozdravljamo z angelovimi besedami: *Češčena si Marija, milosti polna*. Kakor je namreč roža najlepša med vrtnimi cvetlicami, tako je ta pozdrav naš najlepši za mater Gospodovo. — To pozdravljenje Marijino pa je 2. najprijetnejše za Marijo. — Vsak vrtnar, ki si napravlja cvetlični vrt, pred vsem drugim skrbi, da zasadi v njem lepo rožo, ker mu je najprijetnejša. Vsak, ki cvetlice vije v šopek, poišče najprej rudeče rože, ker mu je najljubša. Prav tako, pravim, je med vsemi molitvami, s katerimi Marijo častimo, molitev sv. rožnega venca Mariji najljubša, najprijetnejša. Zakaj? Poglejte! Veliko prelepih in najljubeznjivših molitvic so Marijini častilci in sveti učenički zložili Mariji v čast in slavo, tako, da jej mi s človeškim jezikom nič lepšega, pa tudi nič novega ne moremo prinesiti v dar. A pozdravljenje angelovo: *Češčena Marija, milosti polna*, vse to lepotičje človeških vencev neskončno prekosi; zakaj pozdravljenje angelovo ni bilo njegovo, ne od njega iznajdeno, ampak prihajalo je od troedinega Boga očeta, Sina in sv. Duha, in na njih povelje, ker evangelist naravnost pravi, da je bil angel od Boga samega k Mariji poslan. S temi besedami je torej Bog Oče pozdravil svojo najljubeznjivšo hčer v nebesih in na zemlji, Bog Sin je pozdravil kot svojo preljubo mater, sv. Duh je pozdravil kot svojo prečisto nevesto in devico. Ako torej sv. rožni venec molimo, vprašam vas, ali more za Marijino srce kaj ljubšega, kaj prijetnejšega biti, kakor je pozdravljenje, prihajajoče iz ust presvete Trojice, Očeta in Sina in sv. Duha? Da, prav pravi sv. Bernard: »Tebi, o Marija je tako rekoč poljubek — namreč od svete Trojice, kedar to angelsko pozdravljenje slisiš; tolikrat namreč si poljubljena, kolikorkrat te z angelovimi besedami pobožno pozdravljamo«; — to pa zategadelj, ker se pri teh naših besedah spominja tistega veselja in nebeške radosti, ki ji je občutila pri sprejetju materinstva Sina Božjega. — K vsemu temu pa še 3. poslednjič pristavljam, da je roža med vsemi cvetlicami najhvaležniša. Kako pa je to? Poglej! Zasadi si kak rožni grmiček; če ga gojiš po pravilih vrtnarstva, sto in stokrat se bodo skozi leto, še celo zimski čas na njem razcvitale prelepe rudeče rože. Enako je sv. rožni venec tista molitev, katero Marija

najbogatejše plačuje in povračuje, in to v vseh naših dušnih in telesnih potrebščinah, kakor nam spričuje zgodovina od sv. Dominika notri do današnjih časov. Z molitvijo sv. rožnega venca je ne le sv. Dominik za svoje dobe nad 140 tisuč krivovercev in največih grešnikov spreobrnil, ampak, da so bili grozoviti Turčini l. 1571 pri Lepantu na morju od veliko manjše krščanske armade tako potolčeni, da jih je bilo 57.000 pobitih, 20.000 krščanskih sužnikov iz njih oblasti rešenih in veliko število njih vojnih ladij v morje potopljenih, da so bili popolnoma premagani ti kruti sovražniki krščanstva, ki niso znali drugega, kakor kristijanom glave sekati, device skruniti in v sužnost odpeljovati, ropati in požigati, kakor ima prav naša kranjska dežela še dan danes brez števila žalostnih spominov, — za vse to oproščenje in sedanjo onemoglost turskega barbarstva se imamo najprej in največ zahvaliti Marijini nebeški pomoči po molitvi sv. rožnega venca, ki je najlepša, najprijetnaša, a tudi za nas v dušnih in telesnih potrebščinah najhvaležniša, najizdatniša molitev.

Nikar se torej ne trudimo, da bi kedaj prenehali Marijo z angelom pozdravljati; nikoli se ne trudimo, klicati jej milosti polna! — da še ona nam ubogim grešnikom izprosi milosti in usmiljenja, da še mi enkrat sami nad seboj poskusimo, da je Marija gotovo pribežališče in pomoč naša v vseh potrebah dušnih in telesnih! Amen.

M. Torkar.

Devetnajsta nedelja po binkoštih.

I. Dogmatična pridiga o pekl.

Zvežite mu roke in noge, in verzite ga v vnanjo temo. Mat. 22, 13.

Današnji evangelij nam predočuje čudna nasprotja: na eno stran nas mika prijazno vabilo k veseli ženitnini, na drugo nas plaši ostra obsodba k kazni; tu vidimo krasno ozaljšano dvorano, ondi temno ječo; veseli svati so na eni strani in na drugi tisti nesrečnež, ki je bil na rokah in nogah zvezan iz vesele obednice pahnen v temno ječo. Ženitnina ali gostija je tukaj nauk sv. evangelija, katerega kralj nebes in zemlje vsem ljudjem oznanjuje, katerega pa mnogi posvetni ljudje zaničujejo in se tako izključijo od nebeške pojedine. V njanja tema je pekel, tisti

kraj groze in večnih muk, kjer bodo vekomaj prebivali vsi, ki se predrznejo brez svatovskega oblačila milosti božje prikazati se pred pravičnim sodnikom.

Zveličar torej v današnjem evangelju spričuje, da sta dva kraja za ljudi odmenjena; na enem se izvoljeni, njegovi dobri otroci, sinovi in hčere veselé ter obhajajo nebeško-ženitnino; na drugem pa zavrženi trpé grozne muke. Kristus sam potrdi, da so za dobre nebesa, za hudobne pa pekel. Prvo resnico vsi brez razločka radi sprejmejo in verujejo, ne pa tako drugo. O peklu mnogoteri nočejo slišati ali ga celo tajijo. Zato je treba tudi to resnico včasih v spomin poklicati ter pojasniti. To hočem sedaj storiti ter vam dokazati:

a) da je pekel,

b) da so vsi ugovori zoper njega prazni.

I. Prava modrost nas uči in verska resnica potrjuje: da je pekel.

a) Tisti, ki je rekel: *jaz sem... resnica*, Kristus Gospod, čegar besede so vekomaj resnične, in bota prej nebo in zemlja prešla, kakor ena izmed njih, Kristus, ki ne more ne goljufati ne goljufan biti, je petnajstkrat govoril o resničnem obstanku pekla, kakor spričuje sv. pismo, in sicer tako določno, da noben človek z zdravim umom nad tem dvomiti ne more. Zadostuje, ako navedem samo nekatere Jezusove izreke: Pri sv. Matevžu (10. 28.) pravi: *Bojte se velikoveč tistega, ki more dušo in telo pogubiti v pekel*; pri sv. Marku (9. 42.) nas opominja: *naj rajši vse trpimo, si damo rajši roke in noge odsekati, kakor da bi bili pahneni v pekel*.

In ta pekel, katerega ima Gospod v mislih, je tisti kraj, kjer od Boga zavrženi, kjer pogubljeni *vekomaj trpé* zaslužen in odločeno kazni.

b) Enako sv. vera tudi spričuje poseben znak pekla, ki ga še le v pekel spremeni, ko uči: da je pekel večn. In zopet se opira na besedo Kristusovo, ki pravi: *Pravični pojdejo v večno življenje, hudobni pa v večno trpljenje*. (Mat. 25, 46.) *Poberite se pred mene, prokleti v večni ogenj*. (v. 41.) — Tudi ustno izročilo zatrjuje večnost pekla in sv. zbor tridentinski je slovesno zavrgel vse krive trditve in mnenja, kakor da bi zavrženi vendar enkrat bili rešeni groznih muk, ter izrekel, da pekel ne bode nehal nikdar, da iz pekla ni rešitve.

Kar razodenje božje in ustno izročilo uči, to sprevidi tudi človeška pamet. — Bog je dal zapovedi, za njih spolnovanje je obljubil večno plačilo, za nespolnovanje pa zažugal večno kazen. Če to obljubo spoznamo za modro, moramo tudi, ker je Bog resničen, sprevideti gotovo spolnitev nad nespokornežem. — Ko duša telo zapusti, stopi v večnost, in če vzame seboj hudobno voljo, obdrži jo za zmiraj, kakor so jo hudobni angeli, ker tam ni več časa za delovanje ali popljšanje. — V vsakem grehu je zaničevanje: neskončnega veličastva božjega — neskončnega plačila — neskončnega odrešenja; torej tak greh zasluži tudi neskončno kazen. — In če se ozremo na križ ter pomislimo, da Bog s križanjem svojega Sina neskončno zadostenje tirja, ali ne bomo sklepali, da naj tisti, ki se nočejo vdeležiti tega neskončnega zadostenja in trdovratni ostanejo, tudi neskončno trpijo? — In če že posvetna oblast nekatera zločinstva s smrtjo kaznuje in tako za vselej hudodelca s poti spravi, ali ne bo božji pravični sodnik za vselej spred svojih oči zavrgel trdovratneža?

c.) K b i s t v u pekla spadajo muke, ki vekomaj trpinčijo zavržene. — Sv. očetje imenujejo naj večjo vseh muk, najbolj neprenašljivo vseh kazni zgubo Božjo in sv. nebes. Pri obsodbi zavrženi za en trenutek spozna lepoto in dobrotljivost božjo, vidi nebeško veličastvo — in za vse to je bil on odmenjen, tu bi bil kraljeval . . . ali na besedo sodnikovo: *Poberi se prokleti . . . mora se od vsega tega ločiti, in ta ločitev bo trpela vekomaj. O kako grozno kesanje je združeno s to strašno zgubo!*

In to je ravno tisti črv, ki nikdar ne umrje. (Mark. 9, 41.) Črv jih vedno grize, da so z lastnim zadolženjem zgubili večno veselje v nebesih ter se sedaj nahajajo v družbi hudobnih in zavrženih angelov. Vest jim neprenehoma očita: Sami ste krivi, da ste zgubili Boga in večno zveličanje, da ste oropani obličja božjega in nebeškega veselja, da ste vse to zgubili na veke; prodali ste za kratko, minljivo, ostudno sladnost in veselje.

Če jih na eno stran vest tako trpinči, jih pa na drugo zopet grozno žge ogenj, ki v peklu gori. O tem ognju Kristus določno govori: *Kdor reče svojemu bratu norec, bo kriv peklenskega ognja.* (Mat. 5. 23.) In v priliki od bogatina in Lazarja pove: da je umrl bogatin in bil pokopan v pekel. Povzdignil je pa svoje oči, ko je bil v trpljenju in je od daleč videl Abrahama in Lazarja v njegovem naročju. In je zavpil rekoč: Oče Abraham, usmili se me, in pošlji Lazarja, da pomoči konec prsta v vodo

in ohladi moj jezik, ker grozno trpim v tem plamenu. (Luk. 16. 22.)

Po velikosti hudobije ta ogenj pogubljen je tudi različno trpinči. V tem obziru piše sv. Gregor: »Zdi se mi, kakor da bi ta ogenj pamet imel, ker muči vsacega po velikosti njegovih pregreh.« Sv. Kasijan pa piše: Opazujte ta ogenj, kako preiskuje zasluženja. Vedite, da preiskuje kosti in mozeg in gre v najskrivnejše misli, da bi po tej preiskavi uredil upliv svoje žarečnosti in besnobo svojih plamen! Glejte, on razloči nečistost od skoposti, lakomnost od maščevanja, in vsakemu daje zaslužen kazni. Kaj je torej peklenški ogenj? To je ogenj, ki ob enem zgori in ohrani, ki svoje žrtve žre, ne da bi jih požrl, ogenj, ki zavrženim neumrljivo življenje daje in jim provzroči trpljenje, katero jih ohrani; ogenj, čegar neizrekljiva moč sostavi, kar je razdejala, in celo pusti, kar ga je pogoltnila, enako soli, katera meso pred gnjilobo obvaruje.

In vse te odsojene muke ne bodo nikdar zmanjšane ali spremenjene. Pri teh ni nobene polajšave, nobene tolažbe, nobene upanja na odrešenje, kakor sv. pismo potrjuje: *Dim njihov muk se bo vzdigoval na vse veke.* (Raz. 14, 11.)

Verska resnica v peklju je tako globoko vkoreninjena v človeku, da se najde pri vseh narodih, pri starih, kakor pri novih, pri malikovalcih v gozdih, kakor pri omikanih kristijanah. Največji modrijani so verovali, da je pekel; med pagani ta nauk spoznajo; Platon, Sokrat, Virgil, Ovid, Horac. V krščanstvu je ta resnica tako vtemeljena, da se krivoverci, ki so spodkopavali in zavrgli mnogotere nauke, niso lotili te resnice.

Spoznali smo torej, da je pekel in kakšno je njegovo bistvo, veljava Jezusa Kristusa in vsega človeštva ga spričuje. Za verne kristijane, katerim strast ni otemnila uma, to zadostuje; ker so pa brezverci in brezbožneži, ki vkljub vsem dokazom vendar pekel tajijo, se je treba ozreti na njihove ugovore, ali imajo kaj v sebi.

II. Marsikateri brezverec, ki si hoče potolažiti svojo vest, brez premisleka govori:

a) Ni pekla! Ali ti je pa tudi resnica, ki tako govoriš, ali si tega prepričan? Dokaži mi to! Ako bi to mogel, potem bi ti imel prepričanje, kakoršnega pred teboj skoraj nihče ni imel, celó največji bogatajci ne. Znanega prostomišljaka Rousseau-a so vprašali, če je pekel? Jaz ne vem, je odgovoril. Diderot je rekel:

Vi niste v stanu dokazati, da ni pekla. Voltaire je pisal prijatelju, ki se je hvalil, da je iznašel dokaz o nemogočnosti pekla: No, to si pač srečen, tako daleč jaz pač še nisem prišel.

Tak človek ne more drugega trditi, kakor dvomljivi »Morda« — »morda ni pekla«.

A jaz kot kristijan ti nasproti postavim strašni »Gotovo« — »gotovo je pekel.«

Sin božji je rekel, da je pekel, in sicer strašen, kjer ogenj nikdar ne ugasne in te besede je večkrat ponavljal. Komu boš rajši verjel? Človeku, kateri se za vero ne zmeni, in graja, česar ne razume, ki ima le dvome o tej resnici, ne pa gotovosti — ali pa Njemu ki je rekel: *Jaz sem resnica . . . Nebo in zemlja bota prešla, moje besede pa ne bodo prešle.*

b) Da bi saj na videz dokaz za svojo trditev navedli, pravijo: Saj ni še nobeden iz pekla prišel! Kdo neki je tam bil? Ali to je le slab in puhel vzrok. Res je, da se ni še nikdo iz pekla vrnil, ali to ne dokaže, da bi pekla ne bilo; kajti ravno potem, če bi kdo iz njega mogel priti, bi ne bilo pekla, iz katerega ni več rešitve; saj to spada ravno k bistvu pekla, da nihče več iz njega ne pride, kakor Kristus sam zagotavlja. (cf. Mat. 25. 46. Mark. 9. 44. Luk. 3. 17.) Takim dvomljivcem Zveličar odgovori z znano priliko o bogatinu, ki je bil pokopan v peklu, in o ubogem Lazarju, katerega so angeli nesli v Abrahamovo naročje. Prosil je bogatin Abrahama za rešitev iz tega groznega trpljenja. A med drugim mu je odgovoril: *Med nami in med vami je velik prepad postavljen, da kateri hočejo od tod k vam iti, ne morejo, in tudi ne od ondod sem priti.* In ko je bila ta prošnja zastoj, je prosil, naj bi saj v hiši očetovi njegovim peterim bratom naznanil njegovo grozno trpljenje, da bi tudi oni ne prišli v ta strašen kraj trpljenja. Abraham mu reče: *Imajo Mojzesa in preroke, nje naj poslušajo. Nikar, oče Abraham, prosi bogatin, ampak če kdo izmed mrtvih k njim pojde, se bodo spokorili.* Abraham pa mu je rekel: *Ako Mojzesa in prerokov ne poslušajo, tudi ne bodo verovali, čeravno kdo od mrtvih vstane.* (Luk. 16. 19—31.) — Te besede pač veljajo sedanjim brezbožnežem in dvomljivcem: Imate sv. pismo in duhovne, ki vam oznanujejo božjo besedo; če tem ne verujete, ne bi verjeli tudi mrtvemu, ki bi od ondod prišel; ker pri takih dvomih nagiblje k nasprotovanju spačeno srce bolj kot pamet. Strasti se bojijo pravice božje in bi rade vest omamile šepetajoč: saj ni pekla. Pa vse šepetanje strasti

ne pomaga nič zoper istinitost in resnico. Če slepec taji solnce ali svetlobo, ali ju zato ni, ali manj svetita? Naj brezbožnež spozna ali taji pekel, on vendar obstoji kot neprenehana kazen za hudobijo.

c) Neskončno usmiljeni Bog pač ne bo svojih stvari večno kaznoval — modruje zopet kak drugi. Tako misli marsikateri, da ni pekla, ker je Bog neskončno usmiljen. Pa tudi ta vzrok je puhel. Svojega usmiljenja Bog nobenemu ne odtegne, kdor se ga hoče poslužiti v življenju. Ali vedeti moramo, da so vse lastnosti Božje v lepem soglasju in ena drugi ne more nasprotovati; Bog pa ni samo neskončno usmiljen, temuč tudi neskončno moder, pravičen in svet. Te lastnosti pa tirjajo, da vekomaj kaznuje umrle v smrtnih grehah, da jih pahne v pekel.

Mo drost božja zahteva večno kazen v peklju; ker je Bog, ko je ustvaril prosta bitja, naznanil tudi pomočke, ki jih lahko zadržujejo od zlorabe njihove prostosti k hudemu. Ta pomoček je večna kazen peklerska; ako bi te ne zažugal, kdo bi se zdržal hudobije?

Tudi pravičnost božja tirja pekel. Smrtni greh je upor zoper voljo božjo, torej neskončen prestopok. Ta pa zasluži po vseh postavah pravice neskončno kazen, in ta je le v peklju. Enako to tirja svetost božja; neskončno sveti Bog sovraži hudobijo in se tako dolgo od grešnika obrne, dokler greh traja. Kdor pa tako umrje, ostane večno grešnik in bo večno kaznovan.

Iz vsega tega sledi, da neskončno usmiljenje božje ne zadržuje, ako Bog večno kaznuje svoje trdovratne stvari, temuč da vse lastnosti božje zahtevajo pekel.

č) Bog je predober, da bi me zavrgel — tolaži se kak mlačnež. — Prav za prav ni Bog tisti, ki grešnika zavrže, — ampak človek sam se zavrže. Bog je tako malo kriv peklerskih kazni, kakor grehov, ki imajo te kazni za seboj. On pripušča grehe, ker je dal človeku prosto voljo in ga noče siliti. Ta svoboda je največja čast in ljubezen, ki jo je mogel nam skazati. Ako jo zlorabimo, je naša krivda, ne pa njegova. Če ti kdo daruje orožje, da bi si branil življenje, ali ni to dokaz, da te ljubi? Ako pa ti zoper njegovo voljo in svarilo obrneš orožje zoper sebe, ali je on kriv, če se raniš? — Enako dela Bog z nami. On nam da prosto voljo, da si izberemo dobro ali slabo; pa on nas uči, opominja, vabi, svári, preti, da bi si dobro izvo-

lili, le siliti nas noče, ker bi nam tako zopet vzel svoj dar, namreč prosto voljo.

d) A kak drugi pravi: To bi bilo prehudo, da bi za greh, v enih trenutkih storjen, pogubljen bil za vekomaj. Tu ni prave razmere med grehom in večno kaznijo. Tudi ta ugovor je prazen. Ali se čas kazni ravna po trajanju zločinstva? Kdo ne ve, da posvetna oblast s smrtjo kaznuje umor ali kako drugo, v malo trenutkih izvršeno hudodelstvo? Kazen se ne ravna po trajanju nego po velikosti zločina. Ker pa je smrtni greh, če tudi le trenutek trpi, glede Boga neskončen zločin, mora se večno kaznovati. Ako bi pa hotel spoznati razmero med grehom in kaznijo, bi moral vse vedeti, kar greh povečuje. Moral bi poznati velikost Božjo, zoper katerega se je človek vzdignil; vse milosti, ki mu jih je Bog podelil; prizanašljivost, s katero ga je Bog čakal; nehvaležnost, s katero je greh dovršil. Ker vsega tega ne pozna, mu tudi razmera med kaznijo in grehom ni jasna; a zbog tega še ne sme tajiti dotične ostre kazni.

Naj brezbožneži zoper pekel govorijo, kakor hočejo, trezno premišljevanje nas le potrjuje, da je pekel. Naša skrb mora le biti, da peklu odidemo, tako živimo, da pekla ne zaslužimo. Zato nam svetuje nek svetnik, naj se v duhu večkrat podamo v pekel, ondi gledamo muke, se tako navzamemo strahu pred grehom in tem rajši hodimo za Jezusom, da bi z njim obhajali nebeško ženitnino. Amen.

A. Žlogar.

2. Kako navadno žive kristijani?

Prijatelj! kako si lesem prišel, ker nimaš svatovskega oblačila?

Mat. 22, 12.

Ženitnina, katero je po besedah današnjega sv. evangelija kralj napravil svojemu sinu, pomenja po razlaganju sv. očetov nebeško veselje ali večno zveličanje; svatovsko oblačilo pa pomenja stan posvečujoče milosti božje, obleko nedolžnosti ali pokore, v kateri se moramo pokazati pred Bogom, ako hočemo priti kedaj v nebesa

Nekdo je Jezusu rekel: Gospod! je li malo teh, kateri bodo zveličani? On pa jim je rekel: Prizadevajte si, skoz ozka vrata noter iti; zakaj povem vam, veliko jih bo iskalo noter iti, in ne,

bodo mogli. (Luk. 13, 23. 24.) Jezus tedaj ni rekel »da« ali »ne«, ampak le to je rekel, kar je bilo zanj boljše in koristnejše, kar sem ravno povedal.

Ali jih bo pač veliko ali le malo izmed nas pričujočih zveličanih? Na to nič ne odgovorim, hočem pa vam, ljubi kristijani! namestu tega kaj boljšega in koristnejšega povedati. Rečem vam, kakor Kristus: *Prizadevajte si, skozi ozka vrata noter iti.* Pa naj še bolj razločno rečem: Le z nedolžnostjo ali s pokoro moremo biti zveličani. In to je res ozka pot; zakaj koliko jih ohrani prvo nedolžnost? in le koliko jih dela pravo pokoro?

Obdvojno se bo jasno pokazalo, če vam, preljubi, razložim, kako navadno žive kristijani, kakor se pogostoma vidi. — Kakošno je torej navadno življenje večine kristijanov? — Na to vprašanje vam hočem odgovoriti v imenu Jezusa in Marije.

Najdejo se še med odraščeniimi in tudi starimi ljudmi še zmerom nekateri, ki se s posebno milostjo božjo varujejo vsakaterega smrtnega greha in svojo nedolžnost seboj v grob in v nebesa nesejo.

Najdejo se tudi drugi, ki ganjeni z milostjo božjo delajo resnično pokoro, t. j. kateri se zgodaj s pravim kesanjem in studom odtrgajo od greha in od nevarnosti greha, in se z celim srcem obrnejo k Bogu, in, kar je še poglavitno, pri Bogu ostanejo, Boga več ne zapustijo — in nič več smrtno ne grešijo.

Kaj pa dela večina ljudi, kako žive? Hočem vam povedati; in Bog hotel, da bi se jaz motil, če rečem:

Do 14. ali 15. leta jih mnogo ne ve prav ceniti svete maše, spovedi in svetega obhajila. Večinoma ostanejo še nedolžni otroci, vendar so, dostikrat po drugih hudobnih otrocih ali tudi po odraščenihi pohujšani in zapeljani tako, da že taki kolnejo in slabo govoré. Včasih že v otročjih letih zgube vso sramožljivost. Marsikateri otroci že zgodaj kaj tacega počenjajo, kar se ne spodobi, kar je zoper sv. sramožljivost. Njih vest se glasi ter jim razločno kliče: »To ni prav, to je greh. Bog to vidi in ve.« Njih vest jim pravi, da se morajo tega izpovedati in ne več storiti. Pa se tega ne spovedujejo in ne poboljšajo. Dalje nič ne rečem o tem.

Z leti se sčasoma huda nagnjenja zbujejo; z leti se množijo tudi nevarnosti. Pa namesto da bi odraščeni mladeniči in dekleta, kakor Kristus opominja, *čuli in molili*, namestu da bi se grešnih

nevarnostij ogibali in pred njimi bežali, letajo za največimi nevarnostmi; namesto, da bi se ustavljali hudemu nagnjenju, iščejo, kolikor je mogoče mu streči. Ob kratkem: mnogi odraščeni mladeniči in dekleta se vdajajo napuhu, nevarnim in grešnim veseliam in pregrešnemu znanju in nesramnemu pohujšljivemu življenju. In tako se godi marsikdaj cele leta, še celo mnogo let. Boje se nekoliko le še ljudi, kaj da bodo ljudje rekli, ne pa Boga; boje se le očitne sramote in zaničevanja, ne pa greha samega, in le še toliko hujše grešijo. — Le-to si mislijo: »Da bi se le ne zvedelo, da bi le nihče ne videl!« Da ba Bog vse vidi in vé, za to se ne zmenijo. Marsikateri, ki se pred ljudmi baha s svojim dobrim obnašanjem in pravi: »Saj mi ne more nobeden nič hudega dokazati,« je vendar zavoljo svojih skrivnih grehov gnusoba pred Bogom. — In marsikatera, ki se morebiti pred ljudmi ponša še z deviškimi vencem, in druge zaničuje, je vendar zavoljo svojih skrivnih grehov pred Bogom veliko bolj zadolžena in kazni vredna, kakor kaka očitna, pa v resnici spokorna grešnica.

Sicer se tudi taki mladi ljudje, očitni in skriti grešniki in grešnice spovedujejo in večkrat spovedujejo; pa se ne spovedujejo odkritosrčno, ne povedo vsega, ali pa se ne spovedujejo skesano, ne obžalujejo greha; ljubijo še greh, ker ljubijo nevarnost in priložnost v greh, ker ljubijo še slabo znanje ali slabe tovarišije; tedaj se spovedujejo, pa se nič ne poboljšajo, in tako se pri marsikaterih mnoga leta dolgo godi! Mislim, da nisem preveč rekel.

Pa pojdimo sedaj od samskega stanu do zakonskih ljudi.

Marsikdaj se sliši: »Kadar bo ta ali uni v zakonskem stanu, potlej bo že boljši.« Včasih je sicer to vsaj na videz. Pa pri mnogih ni potem boljše, ampak le še slabejše. Marsikateri ne stopijo v milosti božji v zakonski stan; prejmejo tri zakramente: sv. pokore, sv. Rešnje Telo in sv. zakon nevredno, kako bi mogel Bog njih stan blagosloviti? Marsikateri ne živé v tem stanu v božjem strahu, ampak kakor neumna živina, brez vse pameti in sramožljivosti. Dalje nič ne rečem.

Marsikateri zakonski navežejo svoje srce popolnoma na časno, in pozabijo pri tem na Boga in večne dobrote, svojim priletnim starišem ne dajejo od tega, kar so jim dolžni, ter jih pusté v svoji lastni hiši trpeti pomanjkanje, svojega bližnjega zavidajo za kosec kruha, ali pa ga goljufajo, če le morejo; ali je pač to prav in brez greha?

Mnogi zakonski živijo v nemiru, v prepiru in v sovraštvu, in sicer v domači hiši ali zunaj hiše: mož dela nemir s svojim divjim obnašanjem, s svojim nezmernim pijančevanjem; žena pa s svojeglavnostjo, hudo trmo in hudim jezikom. Žive v nemiru tudi s sosedi: mož zavoljo pogostnih prepirov in pogostnih tožbá; žena pa zavoljo svojega pogostnega jezikanja. Iz tega izhaja veliko sovraštev in največ grehov.

Mnogi zakonski imajo posle; po vsi pravici zahtevajo od njih dolžno zvestobo in delo; pa Bog terja od hišnih gospodarjev in gospodinj tudi dolžno čuječnost nad posli, da ne zanemarjajo službe božje, da so o pravem času doma, in v hiši ali zunaj hiše kaj napačnega ne delajo.

Mnogi zakonski imajo otroke, in potem takem tudi oestro dolžnost, svoje otroke izrejevati v božjem strahu, v nedolžnosti ohraniti, jih odvrčevati od hudih tovarišij, od pregrešnih znanj. Pa mnogi stariši puščajo vse to v nemar; za malovredne reči jih morda oestro kaznujejo, pri velikih rečeh jim pa vse pregledajo.

In vsi taki ljudje se tudi spovedujejo, pa zavoljo tega niso kaj boljši, ker na nekatere grehe in na dolžnosti stanu še ne mislijo, ker se nič ne poboljšajo in vedno tiče v starih in v novih grehah in morda se ničesar ne vedó spovedovati.

In vendar vsi taki ljudje bi bili radi zveličani, kadar je treba umreti; poslednjič bi šli radi vsi v nebesa, na nebeško ženitnino. Ali kdor nima svatovskega oblačila, kdor se pred božjim sodnjim stolom ne prikaže ali v obleki nedolžnosti, ali pokore, ne more biti zveličan.

Če tedaj premišljujemo navadno življenje večine ljudi, kaj porečete, koliko jih pač ohrani nedolžnost?

Veliko jih je pogubljenih zavoljo nečistosti. Pa koliko je še drugih grehov, zlasti zoper ljubezen do bližnjega, katerih se moramo tudi varovati, če se hočemo prikazati nedolžni in čisti vseh smrtnih grehov pred božjim Sodnikom. Koliko jih je, kateri v svojem življenju nikdar niso storili smrtnega greha? In vendar pravi sv. Ambrož: »Ložej je priti po poti nedolžnosti, kakor po poti pokore v nebesa.«

Zakaj, kako pa delajo mnogi kristjani pokoro? — Spovedujejo se sicer večinoma vsi; pa ni dovolj se spovedovati, ampak treba je tudi pokoro delati. Večinoma vsi se spovedujejo; ali kako se spovedujejo ljudje? Brez poboljšanja življenja, ne da bi se ogibali priložnosti in nevarnosti greha. Mislijo si: »Da je le

spoved opravljenja!« — kako pa, ali dobro ali slabo, za to jim ni nič mar. Kar jim spovednik priporoča, na to kmalo pozabijo. — Kako se spovedujejo celo mnogi bolniki? Dostikrat brez prave zavednosti, brez pravega kesanja, brez resničnega sklepa, svoje življenje spreobrniti, če bi jim ljubi Bog dal še zdravje; vse to skušnja potrjuje . . . Včasih še celo marsikateri brez sv. zakramentov, brez duhovna umrjejo v velikih grehah nagle in neprevidne smrti!

Spovedovati se in pokoro delati je dvojno. Spovedovati se, t. j. svoje grehe duhovnu razodeti, se še ne pravi pokoro delati. »Pokoro delati« se — po besedah sv. papeža Gregorja — pravi, »tega kar je človek grešnega storil, ne več storiti, iz vsega svojega srca in iz ljubezni do Boga obžalovati, in kar je obžaloval, nikakor ne več storiti.«

Pokoro delati se ne pravi: takrat grešiti jenjati ali greh zapustiti, kadar človek nima več skušnjav, nič več priložnosti, ali kadar svet in greh sama človeka zapustita. Pokoro delati se pravi: kakor hitro milost božja gane naše srce in kliče k spreobrnjenju, siloma se odtegniti od vezi grehov in od bližnje priložnosti in se popolnoma k Bogu obrniti.

Samo hudo ali greh zapustiti, se še ne pravi pokoro delati. Pokoro delati se pravi: za storjene grehe se pokoriti, t. j. trpljenje, ki smo si ga s svojimi grehi sami nakopali, voljno v duhu ponižnosti in vdanosti v voljo Božjo prenašati; pokoro delati se dalje pravi: škodo, ki se je iz naših grehov drugim zgodila, po moči popravljati; zamujeno z večjo gorečnostjo popraviti, krivično blago povrniti, dano pohujšanje z lepim obnašanjem poravnati. Ob kratkem: Prava pokora se mora v delih kazati. Mi moramo, kakor pravi sv. evangelij, vreden sad pokore prinašati, in tako pokoro opravljati, kakoršna je primerna velikosti in številu naših grehov.

Preljubi! obrnimo vse to, kar smo danes slišali, na-se! In nikar ne poprašujmo: ali bo pač veliko ali malo ljudi zveličanih! Tega ne moremo vedeti, in nam tudi ni potreba vedeti. Mislimo le na to, ali mi tudi tako živimo, kakor večina ljudi živi? Ali smo pač na ozki poti, ki v nebesa pelje: na poti nedolžnosti ali pokore. — Le kdor v nedolžnosti ali pa v pokori stanovitven ostane, do konca, ta bo zveličan, pravi Jezus. Amen. J. Kerčon.

Obletnica cerkvenega posvečevanja.

Dvojni tempel božji.

Ali ne veste, da ste tempel božji,
in da Duh božji v vas prebiva?
I. Kor. 3, 16.

Ako pride imeniten gospod k nam v hišo, imamo to za veliko čast; pravimo da nas je doletela sreča, da se je tak gospod ponižal, da je k nam prišel, in da nas je obiskal. Cahej si je tudi štel v veliko čast, da je hotel Jezus priti v njegovo hišo, in biti njegov gost; tega je bil tako vesel, da je bil od radosti skoraj iz sebe, in da, ko je spoznal svojo pregrešnost ter nevrednost, sprejeti Sina božjega v svojo hišo, je Jezus rekel: »Gospod! jaz se hočem poboljšati in delati pokoro; *polovico svojega premoženja dam vbogim, in ako sem koga kaj ogoljufal, povrnem četverno.* Zato je pa tudi Jezus govoril tiste pomenljive besede: *Danes je tej hiši zveličanje došlo.* Ne samo čast, velika čast je došla Cahejevi hiši s tem, da je Jezus stopil k njemu pod streho, ampak tudi zveličanje, ker je s tem popravil Cahej vse storjene krivice ter on sam, in vsa njegova družina verovala v Jezusa in nastopila pot zveličanja.

In ravno to moremo reči od tej župnijski cerkvi: *Danes je tej hiši zveličanje došlo!* Danes namreč se je obletnica posvečevanja te svete hiše božje, s katerim posvečevanjem je začel sam Bog prebivati v tej hiši v presv. Reš. Telesu. Vse to nas pa zraven tega tudi spominja na tisti srečni dan, ko so naše duše postale prebivališče svetega Duha s posvečevanjem, ki so je prejele pri sv. krstu.

I. Naše cerkve so bile ravno tako zidane, kakor vse druge hiše: naj poprej se je pripravilo kamnja, peska, apna, lesa, opeke in druge enake robe, ki je potrebno za zidanjem: najeli so se zidarji in drugi potrebni delavci, in delo se je začelo. V tem tedaj se cerkev ne loči od družih hiš; samo da je cerkev koj od začetka zidanja, kakor tudi potem, ko je bila dozidana, imela drugo podobo, kakor navadne hiše. Tudi potem, ko je cerkev dozidana, je pripuščeno v nji delati karkoli: lahko se v nji prenoči, lahko se v nji kar koli shrani in pod streho spravi itd., saj še ni blagoslovljena, ne posvečena, in tedaj se še v njej ne more opravljati služba božja. Ali kakor hitro je novo sezidana cerkev bla-

goslovljena ali celó posvečena s cerkvenimi obredi in molitvami, ne sme je nobeden brez greha porabiti za kaj posvetnega; od tistega dne postane prav za prav hiša božja, namenjena in odločena za božjo službo. Zato pa se tudi ni nikoli obhajal obletni spomin zidanja cerkve, ampak le spomin njenega posvečevanja.

Cerkvene obrede, s katerimi se nova cerkev odloči za službo božjo, imenujemo ali blagoslovljenje (*benedictio*), ali pa posvečevanje (*consecratio*). Med blagoslovljenjem pa in posvečevanjem je velik razloček, bodi si, da gledamo na tistega, ki opravlja te svete obrede, bodi si, da gledamo na svete obrede same. Blagosloviti cerkev more tudi vsak duhoven, samo da zadobi od škofa dovoljenje; posvetiti cerkve pa ne more noben drugi, kakor le škof. Pri blagoslovljenju cerkve gre za to odločeni duhovnik z drugimi duhovniki v procesiji okoli cerkve, drži škropilnik v roki, ki ga pomaka v blagoslovljeno vodo, škropi cerkveno zidovje, in prepeva psalem »Miserere«; potem stopi v cerkev, in oškropi ravno tako od znotraj vso cerkev; potem pristopi k altarju, in odpoje prvo sveto mašo in cerkev je blagoslovljena. Pri posvečevanju cerkve je pa vse bolj slovesno, in veliko več obredov. Dan pred posvečevanjem cerkve se oznani post celi župniji, in tudi sam škof, ki imajo cerkev posvetiti, se tisti dan postijo. Zvečer se prinesejo relikvije ali sveti ostanki svetnikov, ki se bodo položili v oltar, slovesno do cerkve v spodoben kraj, in ondi se odmolijo večernice. Drugi dan, t. j. dan posvečevanja, pridejo škof z vsemi duhovni do cerkve, blagoslove vodo s posebnim blagoslovom, zapojejo psalem »Miserere« in škropijo s to blagoslovljeno vodo cerkev od zunaj okoli in okoli; in ravno tako potem od znotraj, kakor pri blagoslovljenju; potlej pa tudi cerkvene zidove od znotraj s sveto krizmo pomazilijo na dvanajst mestih; posebno slovesno pa je posvečevanje altarja, in slovesno vložnje svetih ostankov svetnikov. In vsi ti sveti obredi se vselej končajo s sveto mašo in pa s slovesno pridigo. S temi in enakimi svetimi obredi tedaj se hiša, ki jo imenujemo cerkev, odloči od navadnih hiš, da ne služi več za nič posvetnega, kakor le za božjo čast in slavo, za službo božjo. In blagoslov in posvečenje cerkev vedno ohrani in ga ne zgubi več, dokler se ali ne posuje, ali pa dokler se nekako ne oskruni, katero oskrunjenje svete božje hiše se imenuje božji rop (*sacrilegium*).

Božji rop namreč, kakor kaže vže sama beseda, se godi tistikrat, kadar človek to, kar je božje, tako rabi, kakor da ne

bi bilo božje ter čast, ki bi jo imel Bogu dati s spoštovanjem take božje reči, Bogu ukrade ali rop a. So pa Bogu posvečene osebe, kakor so vsi škofje in mašniki, menihi in nune; Bogu posvečene so reči, kakor so kelih, ciborji, monštrance, mašna obleka. Posvečena so Bogu tudi kraji, kakor so blagoslovljene in posvečene cerkve, pokopališča itd. Naj si bodo uže osebe ali reči, ali kraji, mogoče je, da jih hudobnost spačenih ljudi oskruni, da nespodobno in pregrešno z njimi ravna, ter tako stori božji rop. Zato se tudi božji rop loči v tri vrste, je oseben, rečen, in krajeven. Osebni božji rop se zgodi, ako kdo nespodobno ali pregrešno ravna s človekom, ki je Bogu posvečen; ako kdo, take Bogu posvečene osebe zasramuje, ali celo tepe ali ubije. Rečni božji rop se godi, kadar kdo Bogu in v božjo službo posvečene reči nespodobno rabi za karkoli posvetnega. Krajevni božji rop pa se zgodi, kadar kdo v posvečeni cerkvi stori kako pohujšljivo dejanje, postavim, ako bi se v cerkvi stepli, eden drugzega ranili, ali ako bi kdo v cerkvi človeka umoril. Ako bi se tedaj, kar Bog ne daj! kaj tacega v cerkvi zgodilo, cerkev zgubi svoje posvečenje, tako da se mora sveto Rešnje Telo vzeti iz cerkve, in prenesti v kako drugo cerkev, cerkev se mora zapreti, in nobenemu ni več pripuščeno v taki oskrunjeni cerkvi ne maševati, ne obhajati, ne spovedovati, ne kaklega družega zakramenta deliti, tako dolgo, da se cerkev vnovič blagoslovi ali posveti. To se je nekdanj večkrat tudi po teh naših krajih godilo, posebno o turških vojskah, ko so neverni Turki tudi zahajali v te naše kraje, morili in ropali, in pa cerkve skrunili, tako da so tedanji škofje bili prisiljeni po odhodu Turkov vse take cerkve vnovič posvečevati.

Oj, spoštujte tedaj božjo hišo. in varujte se, da se kaj tacega v cerkvi ne zgodi, kar bi jo oskrunilo; pomislite, da od tiste ure, ko je bila posvečena od škofa, ta hiša ni več kakoršna si bodi hiša, ampak da je hiša božja; da od tistega časa sam Bog in Zveličar naš, Jezus Kristus pod podobo kruha, tukaj stanuje v svetem tabernaklu; da se morate srečne šteti, da imate tukaj v svoji posvečeni cerkvi ravno tistega Jezusa, katerega je, po besedah današnjega sv. evangelija, Cahej sprejel in pogostil v svoji hiši, in tedaj si to štel v največjo čast. Gotovo je tedaj tudi tej hiši, hočem reči, tej cerkvi zveličanje došlo tisto uro, ko je bila v službo božjo odločena; to je, ta sveta hiša je s posvečenjem zadobila svetost, in tudi vsi tisti, ki to sveto hišo obiskujejo, za-

dobivajo tukaj potrebne pomočke in zastavo svojega prihodnjega zveličanja. Ali niste bili vsi, ali skoraj vsi, kar vas je danes tukaj, krščeni v tej božji hiši, in tedaj ste postali otroci božji in deležni večnega življenja? Ali ni veliko izmed vas v tej cerkvi prejelo zakrament svete birme, ter ste postali srčni vojaki Kristusovi? In težko se motim, ako rečem, da ste ne enkrat, ampak večkrat tukaj, pred tem altarjem klečali in prejeli sveto Rešnje Telo iz mašnikovih rok, in tam-le v teh spovednicah prejeli zakrament svete pokore. Tukaj v tej cerkvi je veliko vas prejelo zakrament sv. zakona; tukaj se hrani sveto olje, s katerim so bili vaši ljubi ranjki maziljeni pred smrtjo; tukaj se vam lomi kruh besede božje, in se podučujejo vaši otročiči v svetem krščanskem nauku. Tukaj se vsak dan za vas na altarju daruje Sin božji pri nekrvavi daritvi svete maše. Tu se shajate k molitvi; z eno besedo: v tej hiši božji imate in dobivate vsega, kar vam je potrebno v zveličanje vaših duš, tako da po pravici rečemo: da s posvečenjem te božje hiše je tej hiši in vam vsem došlo zveličanje.

II. In glejte, sv. Avguštin pravi: *Quidquid in templis manu factis agitur, totum in nobis spiritali aedificatione completur.* »Kar se godi v cerkvah, ki so sezidane s človeškimi rokami, to se godi v nas po duhovnem zidanju«. Sv. Pavel ni lagal, ko je govoril: *Zakaj tempel božji je svet, kar ste vi.* In zopet: *Ali ne veste da ste tempel božji, in da Duh božji v vas prebiva?* Ta hiša ni postala božja, kakor le s posvečenjem; tako tudi človek ni precej tempel božji, ko pride na svet, ker ima izvorni greh na sebi, in je otrok jeze božje; ali ko prejme sveti krst, odpusti se mu greh, iz otroka jeze postane otrok božji, in njegovo telo postane živ tempel božji, v katerem prebiva sveti Duh. Kdo zamore popolnoma umeti srečni stan krščenega človeka? V njem ni ničesar več, kar ne bi dopadlo božjim očem, in, oh! blagor mu, ako svoje tako očiščene duše nikoli ne omaže! Kakor v zidanem tempelu božjem vidimo altar, na katerem se opravljajo svete daritve, ter se obhaja božja služba pa tudi podobe križanega Jezusa, Matere božje in svetnikov; ravno tako tudi v živem tempelu božjem, v krščenem človeku, najdemo altar, daritve in svete podobe. Pa vi me boste vprašali: Kje je, in kak altar, daritev, podobe v kristijanu? Altar v živem tempelu božjem je človekovo srce: kakor je namreč v Jeruzalemskem tempelu gorel neogasljev ogenj vedno na altarju, ravno tako gori srce

pravičnega kristjana prave, neogasljive ljubezni do Boga in do bližnjega. In kakor so se v starem zakonu v tempelu opravljale Bogu krvave daritve, in kakor se na altarjih naših cerkev vsakdan opravlja nekrvava daritev svete maše; ravno tako tudi srce pravičnega kristjana vedno Bogu daruje vse svoje misli, vse svoje želje, vse besede, vse dejanja, vse veselje, vse trpljenje, vsako vgodnost in nevgodnost. Dobri namen namreč, s katerim vse tudi najmanjše reči stori, je vedna nepretrgana daritev. In oj! da bi ljudje vedeli in spoznali, koliko velja vselej dober namen v božjih očeh, in koliko si zamore človek zaslužiti z dobrim namenom! »Dobri namen ti dela iz blata zlato«, govori nek učenik duhovnega življenja; ako orješ in seješ, koplješ ali spravljaš pridelke domu, ako ješ in piješ, ako počivaš in spiš, ako stojiš ali hodiš, ali kar koli si bodi delaš, ako se veseliš, ali žaluješ, z vsem in v vsem si lahko nabiraš zasluge, ako ne delaš tega iz zgolj natornega nagiba in iz zgolj natornega namena, da si namreč pridobiš potrebnega živeža, ampak ako imaš pri vsem ta namen, da s tem Bogu služiš, da s tem dopolniš božjo voljo, da imaš v vsem tem pred očmi božjo čast, kakor nas opominja sv. Pavel rekoč: *Ali tedaj jeste, ali pijete, ali kaj drugiega delate, delajte vse k časti božji.* (1. Kor. 10, 31.) Ako tedaj človek vse k časti božji misli, želi, govori, dela, trpi, opravlja Bogu vedno daritev, ker daruje vse njemu. Srce tedaj pravičnega kristjana je altar, dobi namen pa, s katerim vse dela, je daritev, ki se opravlja v živem tempelu božjem. — Ali v zidanih božjih tempelih so tudi svete podobe, in ker je po besedah sv. Avgušтина vse v krščenem človeku, kar v zidanih cerkvah, se vpraša: kaj so pa podobe v njem? Ako človek dobro pomisli, kaj se v njegovi duši godi, najde, da tudi, ko miži, vidi vsakoršne podobe pred svojo dušo; spomin mu ponavlja to, kar je tu pa tam videl, njive, vinograde, hiše, ljudi itd. in njegova domišljija mu te podobe pomaga še bolj živo staviti pred njegove dušne oči. Bogaboječi, nedolžni, pravični kristjan misli na Boga, na svete in božje reči, premišluje večne, resnice, posebno življenje, trpljenje in smrt Jezusa Kristusa, Matere božje in svetnikov itd. In glejte, da imam prav, ko pravim, da najdemo tudi v živem templu božjem, v pravičnem kristjanu, podobe križanega Jezusa, Marije, Matere božje in pa svetnikov! — In oh! da bi se moglo to reči o vsakem kristjanu, da je živ tempel božji, da je njegovo srce altar, na katerem vedno gori ogenj ljubezni božje; da vedno Bogu daruje vse svoje misli, želje,

besede, dejanje, trpljenje; in da se tudi v njegovi duši, v njegovem spominu in v njegovi domišljiji ne najde nobena nespodobna, nesveta ali celo nečista in nesramna podoba! Žalibog! pogostoma se skruni ta živi tempel božji, in marsikateri kristijan sili svetega Duha, da zapusti svoje stanovanje, in da namesti njega začinja nečisti duh v njem stanovati. Pomislite le, kako silno žalostno bi bilo, ako bi bila ta sveta božja hiša oskrunjena. Sv. Rešnjo Telo se ne bi smelo več hraniti tu v svetem tabernaklu. Cerkev bi ostala zaprta; ne bi se smelo v njej več maševati, ne krstiti, ne drugih zakramentov deliti, in to tako dolgo, da bi se cerkev vnovič blagosloвила ali posvetila. Pa še bolj žalosten je stan hudobnega kristjana, kateri je s smrtnim grehom živi tempel božji oskrunil. Ogenj božje ljubezni na altarju njegovega srca je vgasnil; ne daruje več Bogu svojih misli, besed in dejanj; in njegova duša je vsa polna nespodobnih, nesramnih, posvetnih podob, misli, želj, domišljij. Gorje, trikrat gorje takemu nesrečnežu, posebno, ako je nečistnik; o njem velja, kar pravi sv. Pavel: *Ako pa kdo tempel božji oskruni, tega bo Bog končal.* (1. Kor. 3, 17.) Kaj je storiti, da se grešnik tej nesreči ogne? Poskrbeti mora, da prežene zopet hudiča iz svojega srca, da postane njegovo telo zopet vredno stanovanje svetega Duha; kakor se mora oskrunjena cerkev vnovič blagosloviti ali posvetiti, tako mora grešnik vredno prejeti zakrament svete pokore, vso nesnago odpraviti, in v dobrem stanoviten ostati.

Ljubi moji poslušalci! danes, ko obhajamo spomin tistega dneva, ko je bila vaša župnijska cerkev od škofa posvečena, moramo pred vsem drugim Boga zahvaliti za to veliko dobroto, katero nam je skazal, da nam je dal to sveto božjo hišo, v kateri je mogoče shajati se k službi božji, v kateri se daruje daritev sv. maše za vas Bogu, v kateri prejimate sv. zakramente, v kateri se vam lomi kruh božje besede; pomislite le, da kristijani niso imeli vselej takih cerkev. Od prvih časov, ko so apostoli oznanovali sveto vero po svetu, celih tri sto let, so bili kristijani vedno preganjani, in niso smeli očitno se shajati k službi božji, temveč so po noči, na skrivnem, se shajali po jamah in podzemeljskih luknjah, vedno v strahu, da ne bi jih neverniki zasačili, kar se je tudi večkrat zgodilo, in tedaj so jih navadno vse strašno mučili. Ako to prav dobro prevdarite, boste gotovo spoznali veliko dobroto, katero nam Bog sedaj skazuje, da imamo lepe cerkve, da se smemo očitno shajati in službo božjo opravljati, in

da nam tega nobeden ne brani. Hvalimo tedaj za to dobroto Boga, in prosimo ga tudi še zraven tega, da od nas odvrne take nesrečne čase, kakor so bili na Francoskem proti koncu pretečenega stoletja, ko so uporniki zmagali, ko so hudobneži ljudem branili svojo vero očitno spoznavati, ter so duhovne lovili in morili, in so tako strašno divjali, da so eno mater, ki je učila svojega otroka znamenje sv. križa delati, precej ubili. Casi so hudi, kar se je tedaj zgodilo, povrne se še lahko. Prosimo tedaj Boga, da take nesreče od nas odvrne. Ali, pri obhajanju tega današnjega praznika ne pozabimo, da so naša telesa živ tempel sv. Duha, kar so postala pri svetem krstu. Oh, skrbimo, da ne ugasne ogenj ljubezni božje na altarju našega srca; darujmo vedno Bogu nepretrgano daritev, to je, vse misli, želje, besede, dejanja, veselje in trpljenje, večnemu Bogu, in skrbimo, da svoje duše z nobenim smrtnim grehom ne oskrunimo. Ako je pa kdo tako nesrečen bil, da je onečastil živi tempel božji, nikar naj se ne obotavlja, ampak hiti naj k nogam spovednika, da se zopet očisti. Nikdar ne pozabimo besed sv. Pavla: *Ali ne veste, da ste tempel božji, in da Duh božji v vas prebiva. Ako pa kdo tempel božji oskruni, ga bo Bog končal. Zakaj tempel božji je svet, kar ste vi.* (1. Kor. 3, 16. 17.) Amen.

† Ivan Stree.

Enaindvajseta nedelja po binkoštih.

I. Homilija.

Nebeško kraljestvo je podobno kralju, ki je hotel delati račun s svojimi hlapci.
Mat. 18, 23.

Predragi! Velikokrat ste že slišali brati priliko današnjega sv. evangelja, nekateri tolikokrat, da je že gotovo znate na pamet. In kolikorkrat tudi slišimo to priliko: vselej nam je tako prikupljiva, pa tudi tako podučljiva in zraven tudi tako pretresljiva! — V tej priliki nam namreč naš ljubi Jezus prav lepo kaže naše razmerje do Boga. Poglejmo torej to priliko bolj natančno in razložimo jo z božjo pomočjo od vrste do vrste! Naj bo vse v večjo čast božjo.

1. *Nebeško kraljestvo je podobno kralju, ki je hotel račun delati s svojimi hlapci.* — Kdo je ta kralj? Kdo so njegovi hlapci? Kralj ta ni nihče drugi, kot sam Gospod Bog; hlapci pa so ljudje,

hlapci smo posebno mi katoliški kristjani, katere je Gospod Bog na poseben način poklical v svojo službo. Med Bogom in med nami je tedaj taka razmera, kakor med gospodarjem in hlapcem. Kadar hlapec ali dekla, posel ali služabnik stopi kje v kako službo, se z gospodarjem pogodi z avoljo dela in plačila. Služabnik se zaveže, da bo ta in ta dela opravljal; gospodar pa mu obljubi tako in tako plačilo. — Enako je med nami in med Bogom. Glejte, tako pogodbo smo vsi mi storili, ko smo bili krščeni. Slovesno smo se zavezali, s prisego obljubili, da hočemo Bogu, in le njemu samemu služiti, da nočemo z hudobnim duhom vleči, da nočemo držati s svetom in njegovimi zapeljivimi nauki. Gospod Bog pa nam je nasproti obljubil večno zveličanje, če bomo njegove zapovedi spolnovali, greha se varovali in mu zvesto služili. Ko likor nas je tedaj krščenih, in taki smo tukaj vsi, vsi smo pri sv. krstu stopili v službo božjo, vsi smo postali hlapci in dekle mogočnega Gospoda nebeškega kralja, ki nam hoče in more dati neizrečeno plačilo. Tedaj ta je naša razmera: Bog je naš Gospod; mi pa smo njegovi služabniki.

2. Ker je pa Bog naš Gospod, ima tudi pravico, račun in odgovor tirjati od nas, kako smo namreč opravljali svojo službo. Zato beremo v evangeliju: *da je ta kralj hotel račun delati s svojimi hlapci!* Gospod Bog nam je izročil mnogo blaga, on bo hotel vedeti, kako smo ž njim ravnali, če nismo po zanikrnosti, po nerodnosti kaj zapravili, kaj pokončali in zanemarili. On nas v tem ne bo prašal še le pri sodbi, ampak nas že zdaj v življenju mnogo mnogokrat poprašuje po naši vesti.

Ali mi se temu računu odtegujemo, kolikor le moremo. Godi se nam, kakor onim, ki imajo veliko dolga. Taki najraje vidijo, da jih nihče ne spominja na njih dolgove, tudi sami ne marajo računati, kako velik je že dolg in skušajo sami sebe omamiti in pregovoriti, da dolg menda vender ni tako velik. Enako se grešnik sam sebe goljufa, sam pri sebi zmanjšuje dolgove in račun odklada od leta de leta; češ, bova že proračunila z Bogom, kadar bo bolj priložen čas, kadar se še kaj več nabere, ali pa tudi v zadnji bolezni, ali pa na zadnjo uro!

Ljubi krščanski poslušalci! Ali ne vidite, kako napačno in nevarno je tako ravnanje! — Obračunati z Bogom moramo gotovo enkrat; če tukaj ne, morali bomo pa tam. Ali gorje nam, če svojega računa tukaj ne denemo v red; tam nas bodo naši dolgovi pogubili.

Prinesli bomo k sodbi knjigo svoje vesti in ta knjiga se bo primerjala glavni knjigi pravice božje. V naši knjigi bo morda že kaj zavaljano, prečrtano, pozabljeno; ali v knjigi božje pravice bomo našli vse natančno zaznamovano. Tukaj pač vidimo, da je silno, silno potrebno, da ob času svoj račun spravimo v red, ker tam bi bilo prepozno in da se morebiti ne motimo in zapeljujemo sami sebe s pretvezo: češ, vsaj dolg vender ni tako velik.

3. Le berimo dalje v evangelju in kaj najdemo? Zapisano je tam: *Ko je kralj jel računiti, pripeljali so mu nekoga, ki mu je bil dolžan 10 tisoč talentov*, to je po našem denarju, nad 30 milijonov goldinarjev.

Kako je vendar ta človek zašel v tak dolg? S tem nam hoče naš Zveličar naznaniti, da so naši dolgovi, naši grehi v očeh božjih neizmerni. Vsak greh, tudi odpustljivi majhni greh je pri Bogu hudo zadolženje; kaj še le velik smrtni greh! Sedaj pa pomislimo, koliko imamo teh in unih. Nikar ne mislimo, da je to mala reč! O koliko stokrat, recimo raje tisučkrat smo prelomili božje zapovedi, če ne iz hudobije, pa iz lahkomišljenosti; če ne vnanje, pa notranje; če ne z djanjem, pa z opuščanjem! Stokrat in tisučkrat smo izgovarjali božje ime po nemarnem! Nekateri so kleli sto in tisučkrat. O koliko je bilo nepotrebnih besed, koliko opravljanja, obrekovanja, koliko nesramnih, nečistih, kvantarskih besed! O koliko molitev je bilo opuščanih, ali slabo opravljenih, koliko božjih služb in zakramentov zanemarjenih, koliko ponujanih milosti zamujenih! O kolikokrat se je bližnjemu delala krivica ali pri blagu, ali poštenju, ali na zdravju? O kolikokrat se starišem, predstojnikom ni skazovala spodobna čast in pokorsčina! In koliko se je še le grešilo v mislih, v željah! Kdo pač našteje vse te velike in male grehe! Če bi kolikanj vestno računili, kmalo kmalo bi tudi mi izračunili deset tisoč talentov dolga.

Pri računu nas bo Gospod Bog še drugače prijel: Rekel bo: Jaz sem ti dal trdno telo in zdrave ude; kam si vse to zapravil? S pijanostjo, razuzdanostjo, pretepi in poboji si končal zdravje sebi in drugim, si pohabil ude in tako sebe in druge storil nesrečne! Jaz sem ti dal lepo premoženje, katero si podedel od svojih starišev in drugih dobrotnikov; kam si vse to pripravil? Z zapravljivostjo, z nepotrebnimi tožbami, z nerodnim gospodarstvom si sebi in svoji družini vse to zapravil! Daj račun od tega! Jaz sem ti dal toliko let, da si nabereš dobrih del in zakladov za nebesa! povej, kam si zapravil dragi čas? Za slabe družbe, za

ponočevanje, za pijančevanje, za dolge in prepovedane igre si imel časa dovolj — samo za molitev, za cerkev, za spoved nisi nikoli časa imel. Daj torej račun od vsega tega! Kristijan, ali zdaj spoznaš, da je tvoj dolg res velik pred Bogom, in da je narastel kakor dolg unega hlapca gotovo že na deset tisoč talentov!

4. Kaj pa se je zgodilo s hlapcem, ki je bil toliko dolžan, pa plačati ni mogel? V sv. evangelju beremo: *Gospod je ukazal prodati njega in ženo in otroke* in tako dolg plačati. — Kaj pa tedaj nas čaka, če svojih dolgov ne poravnamo, ne poplačamo?

Kaj družega nas čaka, kakor kazen, trda kazen, večno pogubljenje. Če nam je Bog toliko izročil, mi pa smo vse nemarno napravili; če mi Bogu nismo zvesto služili, kakor smo se zavezali ali bomo mar za to prejeli hvalo in plačilo? Kaj še, čaka nas le obsodba in večna kazen, kakor je brati o nepridnem hlapcu, katerega je Gospod izročil trinogom, da ga zvežejo in vržejo v vnansjo temo, kjer bo jok in škripanje z zobmi! — Tako tirja pač pravica božja; tako nam naša vest sama pravi.

Sicer se grešnik rad sam sebe slepi in neopravičeno sam sebe tolaži: češ, Bog ni tako oster, on ne vzame za zelo vsakega greha, on bo to in ono že pregledal! Kakšna nespamet! Bog ni kakor kakšni slepi stariši, ki otrokom vse spregledajo! Bog je neskončno pravičen in po tej pravičnosti mora vsak greh poravnan ali pa kaznovan biti. — In tu moramo sami spoznati, da so naši grehi tako veliki in tako mnogi, da jih sami nikoli ne moremo poravnati, in ko bi tudi še 50, 70 in več let živeli. Nič ne pomaga, račun odkladati, enkrat bo treba obstati, da smo toliko in toliko dolžni, in da je treba to poravnati na ta ali oni način, ali pa trpeti brez konca!

5. Ali kako nam bo mogoče, toliko dolga poplačati? — To predragi, nam ni mogoče — ali odprta nam je druga pot, namreč pot usmiljenja in odpuščanja. Storiti moramo, kakor je storil evangeljski hlapec, o katerem beremo: *da je pred Gospodom na kolena padel in prosil rekoč: Gospod, imej potrpljenje z menoj in vse ti bom plačal! In Gospod se je usmilil tega hlapca, in ga je spustil in mu ves dolg odpustil!*

Enako moramo tudi mi storiti. Na usmiljenje božje se moramo obrniti, od Boga prositi milost in odpuščanje. — Zakaj glejte, kar mi ne moremo plačati, je plačal za nas sam Sin božji, ki nas je rešil naših grehov s svojo smrtjo na križu, ki je zbrisal

naše dolgove in madeže s svojo sv. Rešnjo krvijo, ki je naše dolžno pismo pribil na les sv. križa. On je postal porok in plačnik za nas pri nebeškem Očetu, on je postal sprava za naše, pa ne samo za naše, ampak za grehe celega sveta. On je Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta. Kdor tedaj veruje in upa na neskočno zasluženje Jezusa Kristusa, kdor svoje grehe spozna in se jih skesano obtoži, on bo dobil odpuščanje vseh dolgov, in če bi bili še tako veliki, še tako mnogi! —

Ali slišite to, vi grešniki! vi stari grešniki! Imate pač mnogo dolga na svoji vesti! Ste pač leta in leta živeli v navadnostnih grehih, ste bili sovražniki božji, in ste bili v vedni nevarnosti, pogubljeni biti! Glejte, sedaj vam pa Bog ponuja usmiljenje in odpuščanje! Če se skesate svojih obilnih grehov, če se jih odkritosrčno spoveste in zaupate na neskončno zasluženje Jezusovo — vse, vse, vam bo odpuščeno! Oh, človek bi mislil, če grešni svet sliši tako tolažljivo besedo, da bo vse skup letelo in se take bogate ponudbe brez izjeme in hitro poslužilo! V posojilnicah so mnogi zadolženi. Če bi se jim pa oznanilo: Danes bo vsakemu njegov dolg zbrisan, kdor pride k posojilnici, in tam svoj dolg spozna in za odpuščanje prosi, kaj menite, kaj bi naredili ti dolžniki? Jaz mislim, da bi precej danes prišli, in sicer vsi, od prvega do zadnjega, da bi se drenjali in tiščali in hiteli, da bi poprej dosegli odpuščanje svojih dolgov! In glejte, v dušnih dolgovih je res tako — pa grešniki vender ne pridejo blizo, ne pridejo k računu, ko bi vender tako dober kup, na tako lahak način dosegli odpuščanje svojih grehov!

Krščanski poslušalci! Ubogi grešniki! Ali tedaj res nočete slišati veselega glasu, ki vam odpuščanje ponuja? Ali res hočete po vsej sili biti pogubljeni? Zakaj odlašate pokoro, zakaj se branite računa, zakaj nočete sprave z Bogom, dokler je še čas in milost na ponudbo? Glejte, račun tukaj ne bo tako težak, mašnik, namestnik Gospodov, vam ga bo pomagal dobro izdelati, in Gospod Bog vam bo zavoljo zasluženja Jezusa Kristusa vse izbrisal in odpustil, če se skesate, poboljšate in delate pokoro!

6. Vendar je Gospod Bog odpuščanje navezal na nek pogoj. Če namreč hočemo doseči odpuščanje, odpustiti moramo tudi sami tistim, ki so nas kaj žalili. Tako beremo namreč še v današnjem evangeliju: *da hudobnemu sohlapcu zato ni bilo odpuščeno, ker tudi on ni hotel odpustiti svojemu hlapcu.* Odpustimo torej tudi mi tiste male dolgove, katere je bližnji naredil pri nas in

Bog nam bo odpustil naše velike dolgove, katere imamo pri njem. Če pa mi ne odpustimo, nam tudi Bog ne bo odpustil, in bo storil z nami, kakor je storil s hudobnim hlapcem!

Videli ste torej, preljubi, kako lepo nam kaže prilika današnjega sv. evangelja naše razmerje do Boga!

Bog je naš Gospod, mi smo njegovi služabniki. — Služimo mu torej stanovitno in zvesto vse dni svojega življenja. Bodimo pa tudi vedno pripravljeni račun dajati svojemu Gospodu o svojem službovanju; naredimo večkrat tak račun z Bogom pri spovedi, da enkrat naš račun ložej steče pri sodbi. Varujmo se pri Bogu zadolžiti se; če pa smo vendar grešili in dolg naredili, prosimo ga za usmiljenje in odpušcanje, in zavoljo neskončnega zaslužnja Jezusa Kristusa, nam bo odpustil: *zakaj pri našem Bogu je usmiljenje in pri njem je obilno odrešenje*. (Ps. 129. 7.) Amen.

Janez Azman.

2. Ljubezen do sovražnikov.

Tako bo tudi moj nebeški Oče vam storil, ako ne odpustite vsakteri svojemu bratu iz svojih src.

Mat. 18, 35.

Dve veliki in lepi resnici ste združeni v današnji evangeljski priliki: usmiljenje Božje proti grešniku in naša dolžnost, svojemu bratu in bližnjemu iz srca odpustiti vsako ražaljenje. Kralj, ki je sa svojimi hlapci delal račun, je Bog sam, ki s človekom račun dela in mu na njegovo prošnjo odpusti ves dolg. Hlapec, ki je s svojim sohlapcem računal, je človek v razmeri s svojim bližnjim. Kralj se je usmilil hlapca in mu je odpustil ves dolg, hlapec pa, kateremu je kralj ravnokar skazal tako veliko dobroto, se ni hotel usmiliti svojega hlapca in mu ni hotel odpustiti dolga. To je bilo jako grdo in trdosrčno. Hlapec je bil kralju dolžan 10.000 talentov, njegov sohlapec pa mu je bil dolžan le 100 denarjev; to je v razmeri toliko, kakor bi po naše rekel 10.000 gld. pa en krajcar. Gospod je odpustil hlapcu 10.000 gld. in hlapec svojemu sohlapcu noče odpustiti enega samega krajcarja. Ali ni bil ta hlapec trdosrčen in neusmiljen? Ali ni tedaj zaslužil za kazen ječo, v katero ga je ukazal kralj vreči? Gotovo! Glejte, dragi kristijani, v tem nehvaležnem hlapcu podobo človeka, ki svojemu bližnjemu noče odpustiti; tak človek je ravno tako trdosrčen in neusmiljen in zato

bo tudi njegova kazen ravno taka. Saj pravi Jezus sam na koncu današnjega evangelija: *Tako bo tudi moj nebeški Oče vam storil, ako ne odpustite vsakteri svojemu bratu iz svojih src.* (Mat. 18, 35). In vendar je dosti takih ljudi in celo takih kristijanov, ki se ne zmenijo za te Jezusove besede, ampak posnemajo neusmiljenega hlapca in nočejo odpustiti nobenega razžaljenja. Dosti takih je, ki mesce in leta žive s svojim bližnjim v jezi in sovraštvu in vendar vsak dan molijo k svojemu nebeškemu Očetu: *Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom*; dosti jih je, ki se vsaki dan s temi besedami pred Bogom lažejo, ker jim še na misel ne pride, da bi odpustili svojim sovražnikom. Kaj čaka take ljudi, kakšno sodbo bo enkrat izrekel nad njimi večni Sodnik? Isto, kakor nad neusmiljenim hlapcem. Da bi nobenega izmed nas ne zadela taka kazen in da bi odsihmal radi odpuščali svojim sovražnikom premišljujmo danes,

I. da ljubezen do sovražnikov ni nemogoča, ampak celo potrebna in

II. kakšna mora biti naša ljubezen do sovražnikov.

I. Marsikdo, ko sliši govoriti o ljubezni do sovražnikov, takoj pravi: Saj mi je nemogoče ljubiti svojega sovražnika; če ga le vidim, me kar zbode in jeza mi vskipi, pa da bi ga potem še ljubil, to je nemogoče. Najprvo ti moram povedati, kdo je naš sovražnik? Dostikrat imamo koga za svojega sovražnika, ki pa v resnici ni. Le tisti je naš sovražnik, ki nam skuša po krivici, ne da bi bili mi sami vzrok, škodovati in povesod na to gleda, kako bi nas mogel kaj razžaliti, ali ki brez vzroka o nas slabo govori in nas po nedolžnem preganja, sovraži in obrekuje. Tak je naš sovražnik in vendar moramo tudi njega ljubiti. Res je, da je to težko, zelo težko, ali nemogoče pa vendar ni. Jezus Kristus od nas ne zahteva nič nemogočega, saj sam pravi: *Moj jarem je sladek, in moje breme je lahko.* (Mat. 11, 30.) In vendar On sam zahteva od nas, da ljubimo svoje sovražnike. »Preden sem jaz prišel na svet«, tako je enkrat govoril Judom, veljale so te-le besede: *Ijubi svojega bližnega in sovraži svojega sovražnika. Jaz pa vam povem: Ijubite svoje sovražnike, dobro jim storite, ki vas sovražijo in molite zanje, kateri vas preganjajo in obrekujejo. Zakaj, ako tiste ljubite, kateri vas ljubijo, kakšno plačilo boste imeli? Ali ne delajo tega tudi cestnarji? In ako pozdravljate le svoje brate,*

kaj storite posebnega? Ali ne delajo tega tudi malikovalci? (Mat. 5, 44—47.) In ko ga je enkrat prašal Peter, kolikrat naj odpusti svojemu sovražniku, ali sedemkrat, mu je Jezus odgovoril: *Ne rečem ti sedemkrat, ampak sedemdesetkrat sedemkrat*, (Mat. 18, 21.) t. j. brez števila velikokrat, vselej.

Kar je pa Jezus z besedo učil, to nam je tudi pokazal v dejanju. Saj nas je, rekel bi, s celim svojim življenjem učil ljubezni do sovražnikov. Kako so ga zasramovali, kleli, obrekovali, po krivem sodili, trpinčili? Kaj so si prizadevali farizeji, da bi ga s poti spravili na križ? Kdo je bil kdaj tako preganjan in zaničevan, kakor On? In kaj je storil Jezus, kako je povračeval nehvaležnemu judovskemu ljudstvu to sovraštvo? Glejte, bolnike jim je ozdravljaj, mrtve je obujal, lačne je nasitoval, žalostne tolažil, vsem je delil le dobrote! Tako je ljubil Jezus svoje sovražnike. O kristijan, glej tvojega Zveličarja, kako je Petra, ki ga je trikrat zatajil, mesto vsakega sovraštva in jeze, ljubeznivo pogledal, da bi ga bil pridobil s svojo ljubeznijo. In ali veš, kdo ga je izdal in prodal njegovim sovražnikom? Njegov lastni učenec, nesrečni Judež Iškarjot je bil. In ko se mu je približal z druhaljo vojščakov, da bi ga bil izdal, ali misliš, da ne bi bil mogel On, pred katerim so vsi, ko jih je prašal, koga iščejo, kakor od strele zadeti popadali na zemljo, tudi Judeža pokončati, kakor je zaslužil. In dragi kristijan, ali veš, kaj je storil Jezus Judežu, ki ga je hotel s poljubom izdati? Poljubiti se mu je pustil, kar se zgodi med največjimi prijatelji, in njega, svojega največjega sovražnika nagovoril je in mu je rekel: *Prijatelj, čemu si prišel?* — Kristijan, poglej svojega Jezusa, kako visi na križu pribit med zemljo in nebom, poglej, kako ga zasramujejo in zaničujejo, žejen je in dajo mu žolča in jesiha. In kako jim povračuje? Preden svojo dušo izdahne, še enkrat zakliče k svojemu nebeškemu Očetu: *Oče odpusti jim, saj ne vedo kaj delajo.* — In če si pogledal, dragi kristijan svojega Jezusa, kako on ljubi svoje sovražnike, ali boš še rekel, da je nemogoče ljubiti sovražnike? O, kamenito srce bi moral imeti, ako bi te ne ganil zgled Jezusov, in ko bi sovražil sovražnike, ker vidiš, kako jih On ljubi! Ali pa mar hočeš reči, da te je tvoj sovražnik bolj razžalil in ti storil večjo krivico, kot so jo storili Jezusu? Ali si več trpel, kakor Jezus? Kje je potem trnjeva krona, s katero so njega kronali, kje so žebliji, s katerimi so ga na križ pribili? Ali ti je mar kdo že pljuval v obraz in te s pestjo po obrazu tolkel, kakor so delali z Jezusom? O morda je največja

krivica, ki ti jo je kdo storil, slaba in nepremišljena beseda, katero je v naglici o tebi izgovoril, in zaradi tega ga sovražiš in praviš, da je nemogoče, da bi mu odpustil in da bi ga ljubil.

Pa povem ti, odpusti mu, ljubi ga, ker to ni le nemogoče, kakor si zdaj videl, ampak naravno potrebno, ako se hočeš zveličati. Saj ste slišali v današnjem evangeliju, kaj se je zgodilo z neusmiljenim hlapcem, ki ni hotel odpustiti majhnega dolga svojemu sohlapcu. Tudi njemu potem gospod ni hotel dolga odpustiti, ampak v ječo ga je vrgel, dokler ne bi poplačal vsega dolga. In potem je Jezus pristavil besede: *Tako* (kakor je kralj neusmiljenemu hlapcu) *bo tudi moj nebeški Oče vam storil, ako ne odpustite vsakteri svojemu bratu iz svojih src.* To so pač jasne besede! Ker hlapcu ni odpustil, tudi tebi ne bo, ker ti nočeš svojemu sovražniku odpustiti in ga ljubiti. Če pa ti Bog noče odpustiti grehov, s katerimi si ga tolikrat razžalil, kako hočeš v nebesa priti? Mar misliš, da bo pri tebi izjemo delal? O motiš se! Zakaj *s tisto mero, s katero ti meriš, se ti bo zopet merilo.*

In če nočeš ljubiti svojega sovražnika, z vsakim očenašem, ki ga moliš, obsojaš samega sebe. Ti moliš: *Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom.* Ti tedaj praviš, da naj ti nebeški Oče ravno tako grehe odpusti, kakor ti svojim sovražnikom vse odpustiš. Dragi kristijan! če pa ti svojemu sovražniku nočeš odpustiti in ga nočeš ljubiti, ali veš, kaj potem prav za prav moliš v očenašu. Ti praviš: Nikar mi mojih grehov ne odpusti, saj tudi jaz svojemu sovražniku ne odpustim. Bog ti tedaj ne more tvojih grehov odpustiti, ker ti nočeš odpustiti. In glej, dragi kristijan, ko je Jezus učil svoje učence očenaš, jim je precej pristavil te-le besede: *Zakaj, ako ljudem odpustite, bo tudi vam vaš Oče nebeški odpustil vaše grehe. Ako pa ne odpustite ljudem, tudi vaš Oče ne bo vam odpustil vaših pregreh.* Bolj jasno pač Jezus ni mogel govoriti. Ako tedaj ti ne odpustiš, tudi tebi ne bo Bog odpustil. Pa pojdi potem stokrat k spovedi, objokuj svoje grehe, hodi po božjih potih, zastonj — Bog ti grehov ne bo odpustil, če ti svojemu bližnjemu ne odpustiš. Kakor ti s svojim bližnjim delaš, tako Bog s teboj. Če ti je tedaj kaj na tem, da boš enkrat prišel v nebesa — in v nebesa priti si pač vsak želi — odpusti svojemu sovražniku! Na križu viseč je Jezus molil za svoje sovražnike in kakor njegov Učenik, tako je tudi sv. Štefan molil za tiste, ki so ga kamnali. Kristijan! Ali ti ne maraš posnemati teh zgledov, ali ti sam nočeš ljubiti svojega sovražnika?

Pa ne, tega ne boš storil. Kaj ne, da ga hočeš ljubiti in mu vse odpustiti, če prav te je razžalil? Samo zdaj mi morda še porečeš: »Da, odpustim mu že, pa saj kar pozabiti ne morem, kar mi je storil.« Poglej, če prav ne moreš pozabiti razžaljenja — saj je v človeški naravi, da nas zbode, da nas boli, ako nas je kdo razžalil — pa ga vse eno lahko ljubiš. In kakor sem ti v prvem delu današnje pridige pokazal, da ti je mogoče in celo potrebno svojega sovražnika ljubiti, ti bom zdaj še na kratko povedal, kako ga moraš ljubiti, kakšna naj bo tvoja ljubezen do sovražnikov.

II. Marsikdo pravi, da je svojemu sovražniku iz srca odpustil, pa vendar ni res. Po vnanje se res vidi, da mu je odpustil, a v svojem sreju pa misli drugače. Nekateri pravi: Vse dobro mu privoščim, pa komaj se unemu res kaka stvar posreči in mu dobro gre, je že nevoljen in nevoščljiv. Če se mu pa kaka nesreča zgodi, se pa koj zveseli. To bi se ne reklo odpustiti. Ne, ne, naša ljubezen do sovražnikov ne sme biti le vnajna, se ne sme le v besedah kazati, ampak v dejanju.

Sv. apostol Pavel pravi: *Ako je tvoj sovražnik lačen, daj mu jesti; ako je žejen, daj mu piti.* (Rimlj. 12, 20.) Tako, tako dragi kristijani moramo delati. Hudo ne smemo s hudim, ampak z dobrim povračevati. Ako je tvoj sovražnik res lačen, daj mu jesti, ako je žejen, daj mu piti. Morda je žalosten, tolaži ga, ali pa morda bolan leži brez vsake tolažbe, obišči ga. Ali pa morda slišiš, da slabo govore o tvojem sovražniku, da ga opravljajo, potegni se zanj, reši njegovo dobro ime. Ali ga je zadela kaka nesreča, pomagaj mu. Sv. pismo pravi: *Ako srečaš vola svojega sovražnika, ali pa njegovega osla, ki je zašel, nazaj mu ga pripelji. Ako vidiš konja svojega sovražnika ležati pod bremenom, ne hodi mimo, temuč pomagaj mu na kviško.* (II. Moz. 23, 4, 5.) Kristijan, ako tako odpustiš svojemu sovražniku, potem je tvoja ljubezen do njega prava. Saj pravi Jezus sam: *Dobro jim storite, ki vas sovražijo.* (Mat. 5, 44.)

Ako pa ne moreš svojemu sovražniku dobro storiti, ker ti ni nobena prilika dana, ti pa povem še eno sredstvo, kako moreš svojega sovražnika ljubiti, katero sredstvo je najlepše in najmočnejše. To sredstvo je molitev. Jezus sam je rekel: *Molite za svoje sovražnike.* Da, dragi kristijan, skleni svoje roke in moli; prosi nebeškega Očeta, naj blagoslovi njega, ki te preklinja, naj mu da obilo sreče pri vsakem njegovem delu, naj odvrne od njega vsako

nesrečo. Tako je ljubil sv. Pavel svoje sovražnike ter je mogel reči: *Kolnejo nas in mi jih blagoslovljamo, preklinjajo nas, in molimo zanje.* (I. Kor. 4, 12.) Moli k svojemu nebeškemu Očetu, naj odpusti tvojemu sovražniku vse grehe, izprosi mu nebesa, akoravno ti on pekel želi. Dragi kristijan! Lepše ne moreš svojega sovražnika ljubiti, kakor če moliš zanj in Bogu nobena molitev ni tako všeč, kakor če moliš za svojega sovražnika.

Ako tako ljubiš svojega sovražnika, ti ne bo izostalo plačilo, prejel je boš enkrat v nebesih. In ko boš stal pred sodnim stolom Jezusa Kristusa, morda skupaj s tistim, ki sta se kdaj sovražila v življenju, gotovo ti bo rekel sodnik: *Dobri in zvesti hlapec, ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko postavil, pojdi v veselje svojega Gospoda.* (Mat. 25, 21.) Amen.

M. K.

Dvaindvajseta nedelja po binkoštih.

I. O dolžnostih do cesarja in do Boga.

Dajte cesarju, kar je cesarjevega,
in Bogu, kar je božjega.

Mat. 22, 21.

Napačno prepričanje ima tisti kristijan, ki misli, da lahko cesarju, t. j. posvetni gosposki, damo, kar jej gre, ne da bi tudi Bogu storili, kar smo njemu dolžni; in nasprotno, da lahko Bogu služimo, pa vendar ne damo cesarju, kar je njegovega. Tako so menili, kakor spričuje današnji evangelij, hinavski farizeji ob Jezusovem času. Ali Sin Božji jih zavrne: *Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega.*

S temi besedami nam je naložil nedvomljivo dolžnost cesarju in Bogu, t. j. posvetni in duhovski oblasti dati, kar vsakej gre. Torej vsakemu svoje. Tako je Jezus nebeški postavodajalec zapovedal, tako je sam ravnal v življenju. Pa tudi nam je najlepši zgled zapustil, katerega moramo posnemati. Na to božjo predpodobo je kazal sv. Bernard, ko je ljudstvo opominjal k pokorščini, rekoč: »Kar je Jezus z ustmi učil, je spolnoval tudi v djanju; stvarnik cesarja se ni branil cesarju davka dajati.«

Važno je za nas, da dolžnosti do Boga in do cesarja ne zamenjamo ali pa da nimamo v njih napačnih mnenj. Zato preiščimo danes

- a) kaj smo cesarju,
- b) kaj pa Bogu dolžni.

Kaj moramo dati cesarju? Jezus na kratko odgovori: *Kar je cesarjevega*. Kaj pa je cesarjevega? Če hočemo na to odgovoriti, se moramo ozreti na božjo naredbo, ki je vsako tudi posvetno oblast postavila. Že v stari zavezi pravi Gospod: *Po meni kraljujejo kralji in zapovedniki določujejo, kar je pravično. Po meni poglavarji gospodujejo in mogočni določujejo pravico*. (Preg. 8, 15.) In v novi zavezi pravi apostol (Rimlj. 13, 4.): *Ni je oblasti razun od Boga, in katere so, so od Boga postavljene*. Kakor je Bog človeku dal dušo in telo, tako je tudi dvojno oblast postavil, posvetno, da vreduje vse časne zadeve; duhovsko pa, da skrbi za neumrjoče duše. Obe gosposki naj se po volji božji med seboj podpirate in pospešujete v časni in večni blagor svojih podložnih.

In zdaj lažje odgovorimo na prejšnje vprašanje, kaj smo dolžni cesarju in njegovi gosposki? Da pa bodo moje besede imele veljavo, jih bom podpiral z izreki sv. pisma in cerkvenih učnikov.

1. Cesarju smo dolžni skazovati: ljubezen in spoštovanje. Že iz katekizma vemo, da četrta zapoved ne obsega samo dolžnosti otrok do starišev, temuč tudi dolžnosti podložnih do predstojnikov, vse dolžnosti do duhovske in posvetne oblasti. Kliče nam: Spoštuj svojo postavljeno gosposko, da se ti bo dobro godilo na zemlji. Le tedaj, če podložni svoje predstojnike zavoljo Boga spoštujejo in ljubijo, bo blagoslov božji nad njimi počival. Kristijan mora spoštovati svojega cesarja kot božjega namestnika; ker je v resnici vladar po milosti božji. Razmera med vladarsko rodovino in državljani mora biti taka, kakor je med družino in gospodarjem. Dober vladar je za svojo državo to, kar je skrben oče za svojo hišo. Kakor domači ljubijo svojega očeta, tako moramo podložni ljubiti svojega vladarja. Njemu in njegovi vzvišeni rodovini moramo vse dobro želeti ter se veseliti njegove sreče. Ni pa zadosti, da bi svoje spoštovanje in ljubezen le v srcu hranili, ampak mi moramo to tudi očitno na znanje dajati z besedo in z dejanjem. Vselej moramo spoštljivo in spodobno govoriti o njem in njegovih naredbah, spominjaje se, da je on božji namestnik. Zato piše sv. Peter: *Boga se bojte, kralja častite!* (1. 2. 17.)

In sv. Polikarp pravi: Mi smo tako podučeni, da oblastim in gosposkam, ki so od Boga postavljene, dajemo čast, ki se jim spodobi. Teofil, patrijarh antijohijski, kliče: Spoštuj cesarja ali kralja s srčno naklonjenostjo; in če to storiš, spolnuješ voljo Božjo. In škof Ahacij je rekel poganskemu sodniku: Komu je blagor cesarju bolj pri srcu, in kdo ga bolj ljubi, kakor kristijani?

2. Svojemu cesarju smo dolžni ohraniti zvestobo. Trdno in neomahljivo se ga moramo držati v dobrih kakor tudi v slabih časih. Nobenim zapeljivcem in podpihovalcem ne smemo verjeti in nikdar se vzdigniti zoper vladarjeve naredbe. Posebno zvesti morajo biti tisti, ki so v njegovi službi. Vestno in natanjko morajo oskrbovati svojo službo, državnega zaklada ne smejo ni v najmanjših rečeh oškodovati in pripravljeni morajo biti vse, tudi življenje darovati, ako bi zahteval blagor države ali vladarja. Že sv. Avguštín piše: Julijan je bil neveren cesar, odpadnik, pregrešen malikovalec, in vendar se kristijani niso zoper njega uprli, ampak mu služili z največjo zvestobo. In tudi v novejših časih vidimo, da dobri kristijani so najzvestejši podložniki, brezverci pa prelomijo dano besedo in prisego in kujejo naklepe zoper postavne vladarje, ter bi radi prej ko moči podrli vse trone.

3. Dolžni smo cesarju pokorščino skazovati v vseh pravičnih in dopuščenih rečeh. Sv. Pavel (Rimlj. 13. 1.) piše: *Vsak človek bodi višji oblasti podložen; ni namreč oblasti od drugod, kakor od Boga; katere pa so, so od Boga postavljene. Kdor se tedaj oblasti vstavlja, se božji volji vstavlja. Kateri se pa vstavljajo, sami sebi pogubljenje nakopavajo.*

Te resnice sta se zavedala Jožef in Marija ter sta se nemudoma na pot odpravila iz Nazareta v Betlehem, kakor hitro je bil rimski cesar oklical popisovanje, dasi jima je bila pot silno težavna (Luk. 2.). Jezus sam je bil pokoren deželski gosposki ter se je podvrigel celó krivični sodbi in grozni smrti. *Bil je pokoren do smrti na križu* (Filip. 2, 8.).

Kako pa mi kažemo svojo pokorščino? S tem, da a) davke plačujemo. Sv. Pavel (Rimlj. 13, 7.) piše: *Dajte vsakemu, kar ste dolžni: davek, komur gre davek, dac, komur dac, strah, komur strah; čast, komur čast.* Ta dolžnost je prav natorna, da je noben pameten človek ne more tajiti. Kako bi pač mogla v državi vladati pravica, red in varnost na znotraj, moč in veljava na zunaj, ako bi ne bilo za to potrebnih oblastnij? Kako bi se mogle šole, zavodi za umetnije, višje znanosti, kupčije, promete,

obrtnije itd. ustanoviti brez denarnih pomočkov? In učiteljem, uradnikom, sploh pospeševalcem večje omike in blagostanja mora država dati primerno plačilo, da morejo živeti po svojem stanu. Ker se to godi v splošnji blagor podložnih, ki želé varnost za svoje življenje in imetje, poduk za svoje otroke, pravico pri svojih tirjatvah, za to so pač dolžni zložiti k temu tudi denarne pomočke.

Zveličar sam je plačal davek za - se in Petra, kateremu je rekel: *Pojdi k morju, in vrzi trnek, in prvo ribo, ki se vjame, vzemi in odpri jej usta, in boš našel statér; tega vzemi in jim ga daj za-me in za-se* (Mat. 17, 26.). Zato pravi sv. Ambrož: Če je Sin božji davek plačal, kako moreš ti reči, da ga ni treba plačevati? ... Kdor hoče imeti gosposkino varstvo, mora tudi pomagati zanj stroške plačevati.

b) Pokorščina do cesarja obsega tudi k r v n i d a v e k. Podložni so dolžni s svojim vladarjem varovati in braniti svojo domovino zoper vse vnanje in znotranje sovražnike in rovarje. Zato je potrebno v o j a š t v o. Če tudi oče in mati žalujeta, mora njun sin, vojak, zapustiti dom ter iti pod vojaško zastavo in če se vname vojska, hrabro se bojevati, naj ga morda tudi zadena sovražna krogla in umrje v ptuji deželi, ker tako so stariši po svojih otrocih tudi brambovci cesarja in domovine. Če je tudi bridko, vse domače zapustiti, vendar misel, da Bog to zapoveduje, polajša vse težave. Sicer pa Bog vojščaka ne zapusti, ako le on nanj ne pozabi. Neštevilo je bilo že sv. vojakov, ki so prejeli pohvalo na zemlji (od svojih vladarjev), pa tudi zmagoslavno krono v nebesih, kakor sv. Evstahij, sv. Viktor, sv. Mavricij, sv. Martin, sv. Florijan itd.

c) Pokorščina do cesarja obsega tudi pokorščino d o d r ž a v n i h postav, če te sv. vere ne žalijo. Vtegne se primeriti, da ena ali druga postava ne ugaja, da marsikaterega teži in veliko breme davkov naklada, ako se to tiče samo posvetnih reči, se jej ne smemo meni nič tebi nič ustavljeni, nego poslužiti se svojih ustavnih pravic ter po postavnih potih prositi za njeno polajšavo ali odpravo. Ako pa b i v e r s k e in dušne zadeve žalila, potem se nam je ravnati po vzgledu apostolov, ki so rekli: *Boga moramo bolj poslušati, kakor ljudi* (Dej. ap. 5, 29.). Sicer je pa sploh naša v e s t n a dolžnost cesarju vestne in verne poslance izvoliti, ki bodo svetovali in napravljali dobre postave.

4. Slednjič je še naša dolžnost za cesarja m o l i t i. Sv. Pavel (1. Tim. 2. 1.) piše: *Prosim vas tedaj pred vsemi, da naj se opravljajo prošnje, molitve, priporočanja in zahvaljenja za vse ljudi, za kralje*

in vse oblastnike, da bi mirno in pokojno živeli v vsej pobožnosti in čistosti, ker to je dobro pred Bogom, našim Zveličarjem. Ker vladar nosi težko breme, zato potrebuje pomoči od zgoraj in modrosti, da bi mogel dajati dobre naredbe in ustanove. To je živo čutil kralj Salomon. Zato je prosil za dar modrosti. Tudi podložni naj enako storé za svojega vladarja, da bi bil blagoslov božji na njegovih naredbah. Zato sv. cerkev naklada vernikom molitev za cesarja in jo opravlja pri vsakej sv. maši in popoldanski službi božji.

Toliko smo torej dolžni dati cesarju, ker to je cesarjevo. A Kristus pravi tudi: *Dajte Bogu, kar je Božjega!* Kaj pa je njegovega?

II. Učeni Tertulijan piše: »Cesarju davek, Bogu same sebe!« Bogu se moramo popolnoma in nerazdeljeno posvetiti, z dušo in telesom smo njegovi, k njemu se nam je zopet kedaj povrniti, da bi z njim vekomaj živeli. »Ti nisi svoj, ampak božji, ki te je k temu napravil, kar si« — pravi sv. Avguštín — »zato je prav in potrebno, da edino-le za njegovo čast živiš.« — Daj torej Bogu, kar je božjega; samega sebe popolnoma.

a) Daj mu svoj um. Kristijan mora svojo pamet podvreči ponižni veri v božje razodenje. Bog je izvir vseh, posebno še čeznatornih resnic. Človek ne more sam iz sebe spoznati vseh resnic, ki se tičejo Boga in neumrjoče duše. Zato se nam je Bog čudovito razodel, slednjič po svojem edinorojenem Sinu. Bog je torej govoril, njegova beseda mora sveta biti, toraj se jej mora naša pamet podvreči. To se zgodi, če trdno in nedvomljivo za resnico imamo, kar je Bog razodel in nam po svoji cerkvi zapoveduje verovati. Marsikatere resnice so nam skrivnostne, in za naš um, ki je po izvirnem grehu otemnen, nezapopadljive, a vkljub temu jih moramo neomahljivo verovati.

Verni kristijan pa tudi vé, da je steber in temelj resnice sv. katoliška cerkev. Njenega poglavarja, papeža, spoznava za namestnika Kristusovega, najvišjega pastirja in varuha čiste vere, kakor tudi škofo in mašnike za božje poslance, katere je treba poslušati. Zato se dobri kristijan zaveda besed sv. Ciprijana: »Kdor cerkve nima za mater, tudi Boga ne more imeti za očeta.« Zato jo ljubi in spoštuje pomneč besedi Jezusovih: *Kdor vas posluša, mene posluša.*

Kako žalostno je torej, da mnogoteri največji dar božji, svoj um, Gospodu odtegujejo ter mu ga nočejo podvreči. Še tisto iskro duha božjega, svoj um, ki jih povzdiguje čez druga bitja, zlorabijo, in namesto, da bi po njem v spoznanju božjem rastli, da bi to spoznanje in čast Božjo razširjali po svojih lepih zmožnostih, ga rabijo, da celo razodete resnice spodkopujejo, vero napadajo in pri mnogih ljudeh zamoré. Brezverci so pač v večji nevarnosti biti pogubljeni, ker svoje omejeno spoznanje višje stavijo, kakor pa božje razodenje. — Mi kot pravi kristijani ponižno podvrzimo svoj um ter zdihnimo: Credo, Domine, verujem Gospod.

b) Dajte Bogu, kar je Božjega! Tedaj dajte mu svojo v o l j o. Ni zadosti samo verovati, nego treba je tudi svojo vero kazati v djanju, saj vemo, da vera brez dobrih del je mrtva. To pa je delo naše volje. A naša volja je vsled podedovanega greha zelo pokvarjena in bolj k hudemu, kakor k dobremu nagnjena. Sleherni mora tožiti z apostolom, da čuti v sebi dvojno postavo duha pa mesa, ki si nasprotujeta. Ako pa mi hočemo ta Gospodov dar p r o s t e v o l j e v svoj blagor, ne pa v pogubljenje obrniti, potem jo moramo popolnoma božji volji podvreči in po tej se ravnati.

Kako pa spoznamo, kaj je božja volja? Mi vemo, da Bog svojo voljo razodeva po svojih zapovedih, po cerkvenih postavah, po navdihnenju ali glasu naše vesti. Po teh nas Gospod vedno opominja, da naj dobro delamo, hudega se varujemo, čednost ljubimo, greh sovražimo. V vseh okoliščinah smo dolžni te poslušati in ubogati, sosebnost pa svojo voljo podvreči očitni varhinji in sodnici lepega obnašanja sv. cerkvi, ako se hočemo časno in večno osrečiti. Kadar te torej svet, satan ali meso v greh napeljuje, ali te skušnjava navdaja, in je tvoja volja podobna trstu, ki se od vetra sem ter tje maje — o takrat ne zapaj nase, ker bi tvoja volja omagala, ampak ozri se na Gospoda, zdihni k njemu za pomoč, da se zgodi njegova volja — in greh bo premagan.

Le vprašaj se, kristijan, kolikrat si pri dobrem spoznanju vender voljo Božjo prelomil, in ravno nasprotno storil kakor ti je vest navdihovala! Kolikokrat si svoji volji zadostil in Gospodovo zanemaril! Tako za naprej več ne sme biti, ako hočeš biti zvest podložnik nebeškega kralja. Le prosi ga za milost, da bi voljo božjo n a t a n k o s p o l n o v a l in se v vseh svojih dušnih in telesnih potrebah njej z a u p l j i v o i z r o č e v a l. Bodi prepričan,

da si Gospodu prinesel prijeten dar, katerega bo dopadljivo sprejel.

c) *Dajte Bogu, kar je božjega* — dajte mu svoje srce. Saj je Bog gospod naših src; on jih je vstvaril ter ozaljšal z mnogimi spretnostmi, po krvi svojega Sina jih je odrešil in postavil v tempel sv. Duha. To srce je bilo v sv. krstu prekrasno ozaljšano — bilo je pravo prebivališče sv. Trojice. O, tako srce dajmo svojemu Gospodu! Darujemo mu je pa, če ga zvesto in resnično ljubimo. Po takem srcu nebeški Oče hrepeni, to hoče célo in nerazdeljeno imeti, v njem hoče kraljevati kot neomejen gospodovalec. Zato na prvo mesto postavi zapoved ljubezni ter jo imenuje največjo: *Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca* (Mat. 22, 37.). Ako nimamo ljubezni do Boga, ako naše srce ne pripada Bogu, pripada pa svetu, kajti *kdor ni z menoj je soper mene*. (Luk. 11, 23.) Kdor pa je nasprotnik božji, bo izločen iz njegovega kraljestva.

Vprašaj se, ljubi kristijan, komu si dal ti svoje srce! O, koliko časa že ne služi Bogu, ampak svetu in grehu. — Nikari ne presliši prijaznega vabila svojega Gospoda, ki pravi: *Sin moj, daj mi svoje srce!* (Preg. 23, 26.), daj je meni, in nobenemu drugemu, daj je meni vse. — Naj bo torej zanaprej tudi tvoje srce — po besedah sv. Gregorija — altar, na katerem večna luč gori in se neprenehoma vzdiguje plamen ljubezni božje. Ljubezen do Boga naj bo nagib vsega tvojega delovanja.

Zdaj veste, predragi! kaj smo cesarju, kaj Bogu dolžni. Cesarju davek, Bogu sami sebe. Te dolžnosti do cesarja in Boga si niso nikoli navskriž, dokler spoznamo Boga kot kralja nebes in zemlje, cesarja kot namestnika v časnih rečeh. Ako služimo obema zvesto, bomo tudi plačilo zvestih služabnikov prejeli. Amen.

A. Žlogar.

2. Zadostenje.

Dajte cesarju, kar je cesarjevega in Bogu kar je božjega. Mat. 22, 21.

A. I. Celi teden nam je po glavi in v srcu šumel sv. evangelij pretečene nedelje: *Nebeško kraljestvo je podobno kralju, kateri je hotel račun delati s svojimi hlapci. — Ko je pa začel računiti, je bil predenj postavljen eden, ki mu je bil dolžen deset tisoč talentov.* (Mat. 18, 23—35.)

2. Pa kdo bi tudi mogel pozabiti take besede, kdo si iz srca in iz glave izbiti take strašne nauke ali resnice? Ko pa vemo, da smo mi tisti hlapci Boga, ki bomo zaporedoma postavljeni na račun ali sodbo. Svetniki, zvesti božji hlapci, so noč in dan mislili na ta račun, in se ga niso bali. Ali jem ali pijem, ali kaj druga delam, zdihuje sv. Jeronim, vedno se mi zdi, da čujem trobente glas: »Mrliči vstanite in pojdite na sodbo.« Ako so na sebi kaj pomankljivega čutili, so vse prej dobro poravnali, in popravili po opominu Jezusa Kristusa, ki pravi: *Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega.* (Mat. 22, 21.)

3. Tako moramo tudi mi storiti; vse moramo poravnati, povsod zadostiti pri ljudeh in pri Bogu. Potem ne bomo imeli strašnega računa se bati. Na popravilo ali na zadostovanje pač vsi radi pozabimo, ali je odlagamo na pozne nemogoče dni. Ker nas tedaj ljubi Jezus danes tako milo opominja, dati cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega — vam želim dnes govoriti o zadostenju, in vam dokazati, da moramo vse popraviti ali zadostiti:

1. Pri ljudeh;

2. Pri Bogu.

B. 1. God vseh svetnikov, katerega bomo praznovali prihodnji teden, nam je dokaz, da smo vsi v nebesih doma. Sv. apostol Pavel pa uči da *krivičneži nebeškega kraljestva posedli ne bodo.* (1. Kor. 6, 9.) Treba je tedaj vso krivico popraviti, za njo popolnoma zadostiti, ali kakor Jezus veli: *Dajte cesarju, kar je cesarjevega, to je: zadostiti moramo pri ljudeh.*

a) Jezus nas tako uči, ko pravi: *Jaz pa vam povem, da vsak, kateri se jezi nad svojim bratom, bo kriv sodbe; kdor pa svojemu bratu reče raka, bo kriv zbora; kdor pa reče norec, bo kriv peklenškega ognja. Če tedaj svoj dar prineseš k altarju, in se tam spomniš, da ima tvoj brat kaj zoper tebe, popusti ondi svoj dar pred altarjem, in idi prej spravljat se s svojim bratom, in tedaj pridi in daruj svoj dar.* (Mat. 5, 22—24.) Tako Sin božji uči, da moramo bližniku slehrno krivico popraviti, pri vsakem zadostiti, kar je bilo premalo ali na časti ali pa na blagu: moramo dati bližniku, kar njemu gre ali pripada.

b) Tudi vzgledi sv. pisma nam priporočujejo popraviti pri ljudeh vsako krivico ali za njo zadostovati. Naj vam le samo eden tak vzgled omenim: Caheja namreč, ki vam je vsem dobro znan.

Ta mož je bil cestinar, kar je bilo pri ljudeh toliko, kakor očiten grešnik ali goljuf; in morda tudi v resnici. Ko se je pa Jezus k njemu v hišo ponižal, ga Cahej pobožno sprejme, ter dobro pogosti, pa tudi slovesno obljubi vse popraviti, in pri vseh poravnati, ako bi bil komu kaj krivice učinil. Rekel je Cahej: *Glej, Gospod! polovico svojega blaga dam ubožcem, in ako sem koga kaj ogoljufal, povrnem čveterno.* (Luk. 19, 8.) Tako moramo tudi mi zadostiti pri našem sosedu ali sploh pri ljudeh, kar nas učijo tudi premnogi vzgledi

c) iz življenja svetnikov; vsepovsod beremo, da so se svetniki skrbno varovali slehrne krivice, tudi nikomur niso hoteli nič dolžni biti: Dali so cesarju in bližniku, kar mu je šlo. Ako so pa v prejšnjem življenju komu kaj krivice storili, ali dolžni ostali, so pa po svoji spreobrnitvi vse lepo popravili ali zadostili. — Čujte! Nek meščan, Konrad, je bil silen lovec. Da bi iz zaraščene gošče pregnal vso zverino, jo prestrelal, je na enem voglu ogenj zapalil, ki je brž vso goščo prepregel. Zdaj se lovec zboji, ter skrivoma beži domov, naj bi ga nihče ne videl. Lastnik nekega sumljivega sosedu naznani sodniji, ki ga z groznimi mukami prisili obstati to hudobijo, ter v smrt obsodi. Naš Konrad to obsodbo zvé, in nemirna vest ga sili nedolžnemu revežu ohraniti življenje. Takoj proda svoje posestvo, poravna storjeno krivico, zapusti svet in v tihi samoti skrbi za svoje zveličanje. In svojo hudobijo je dobro popravil pri ljudeh, in za njo zadostil pred Bogom. Njegov god slavi sv. cerkev 19. februarija. Kaj pa k temu rečejo tisti ljudje, ki bližniku skrivši ogenj zanetijo, da mu vse zgori, in še sam v smrtno nevarnost zajde!

Zadostovati je treba tudi pri Bogu. *Dajte Bogu, kar je božjega*, pravi Jezus. Farizeji so bili navidezni ljudje, prevzetni, hinavski; ljudem so se kazali pravični, pred Bogom so pa bili polni hudobije in krivičnosti. Zato jim Jezus prav veleva, naj sicer dajo ljudem, kar jim gre, pa tudi na Boga naj ne pozabijo. Tako tudi pravični pred ljudmi, moramo biti pobožni tudi vpričo Boga. Kdor se je pa kaj zagrešil, mora pred Bogom popravljati, popravljati, ali zadostovati. To nam

a) Jezus veleva, ko nam pripoveduje o nekem jetniku, ki mora biti v ječi, dokler poslednega novčiča ne poravna. — *Hitro se spravi*, govori Kristus, *s svojim sovražnikom, dokler si ž njim na potu, da te kje sovražnik ne izda sodniku, in da te sodnik ne izdâ sovražniku, in da ne boš v ječo vržen. Resnično, ti povem, ne pojdeš vunkaj od ondod, dokler ne poplačaš zadnjega vinarja.* (Mat. 5, 25—26.)

b) K zadostenju nas vabijo drugič svetniki. Celo leto nam sv. katoliška cerkev pred oči stavi take služabnike božje, kateri so v svojem življenju Bogu zadostovali, in tudi popolnoma zadostili, zdaj pa se pri Bogu veselijo. In vsi ti služabniki božji nas po stezi zadostenja vabijo v sveta nebesa. Le pomislite, kako je zadostoval pred Bogom — sv. Karol Boromejski. — Koliko miloščine je on v Boga ime izdal! Koliko molitve je on opravil! Ker lepo se o njem bere, da pri svojem obilnem nadškofovskem poslovanju je še vsak večer zmolil sv. rožni venec — v zadostovanje pred Bogom. Pomislite sv. Martina, škofa, ki je bil pregoreč zadostovalec pred Bogom do svoje blažene smrti; še umirajoč si polajšave ne privoli! Glejte sv. Magdaleno, zadostovalko; sv. Avgustina, ki je v svoji zadostivni gorečnosti Boga prosil: Hic ure, illic parce Domine! »Tukaj žgi, o Gospod! tamkaj pa mi prizanesi.« —

Bogu dati, kar smo Bogu dolžni, to nas:

c) silijo uboge duše v vica h. — Celi mesec november je določen v pomoč našim pokojnikom, ki še božjega lica ne gledajo, ker še vsega pred Bogom poravnali niso. Težek je njihov položaj; zlasti v sredo bomo čuli njihovo vpitje:

„Z globočine se glasi
Mili glas v nebo kriči:
Vsmiljen Jezus! reši nas,
Sliši naše prošnje glas.“

In ta klic nas sili za vse storjene grehe pred Bogom zadosti, predno nas bo zgrabila roka pravičnosti božje. Saj: »Čista duša mora biti — Ki v nebesa hoče priti«.

C. Neki znani pohujšljivec je na smrt zbolel ter se dá previditi, in sprejme pobožno svete zakramente. Najbolj ganljivo je pa bilo to, da je po tem svetem opraviilu povzdignil svoj rahli glas in vse z milim glasom prosil za odpuščenje. Hotel je namreč vsem zadostiti, in ob smrti vse svoje nemarnosti popraviti pred ljudmi in pred večnim Bogom.

To zadostenje smo tudi mi zdaj premišljevali na opomin milega Jezusa, ki pravi: *Dajte cesarju, kar je cesarjevega in Bogu, kar je božjega.* (Mat 22, 21.) Ubogajmo sladkega Jezusa, zadostujmo radi, stanovitno, popolnoma, da vse pred ljudmi in pred Bogom poravnamo, naj bi se nekda j pred božjim tronom veselili na vse veke! Amen.

Simon Gaberc.